PAJTĀS

DIVAT

Amulett, ékszer,
vagy netán
egy technikai vetélkedő
jelvényei?
Teljesen mindegy,
a fontos az,
hogy kihangsúlyozza
hallatlanul érdekes
egyéniségünket.
Ha már másképp
sehogy se tudjuk
kihangsúlyozni . . .

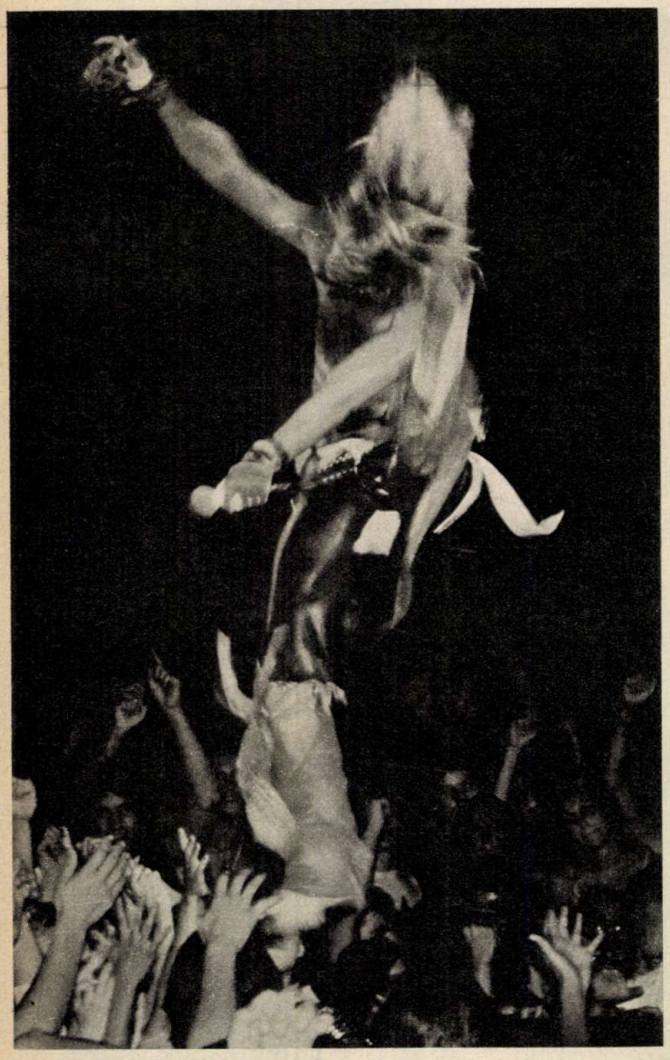

Az atomkor varázslója munka közben.
És a nézők elfelejtik,
hol végződik a színpad,
és hol kezdődik a valóság . . .

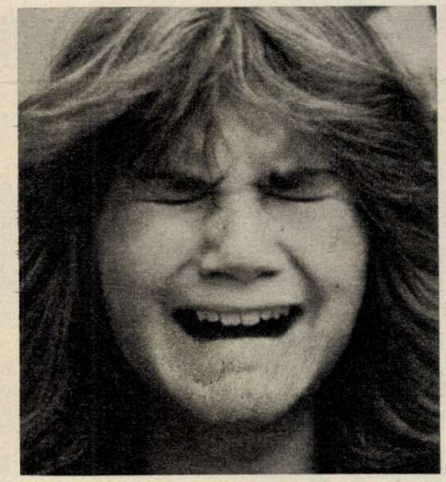

A szertartás
egyik résztvevője
alaposan
feldúlt
állapotban.
Vajon
a megvilágosodás
pillanata ez?
Vagy éppen
ellenkezőleg . . .?

A kölcsönös megrökönyödés pillanata. Mert igaz ugyan, hogy mindenkitől különbözni kell, de azért mégis csak jó, ha némiképp hasonlít az ember a másikra

HÓBORT AVAGY A HÓBORT DIVATJA?

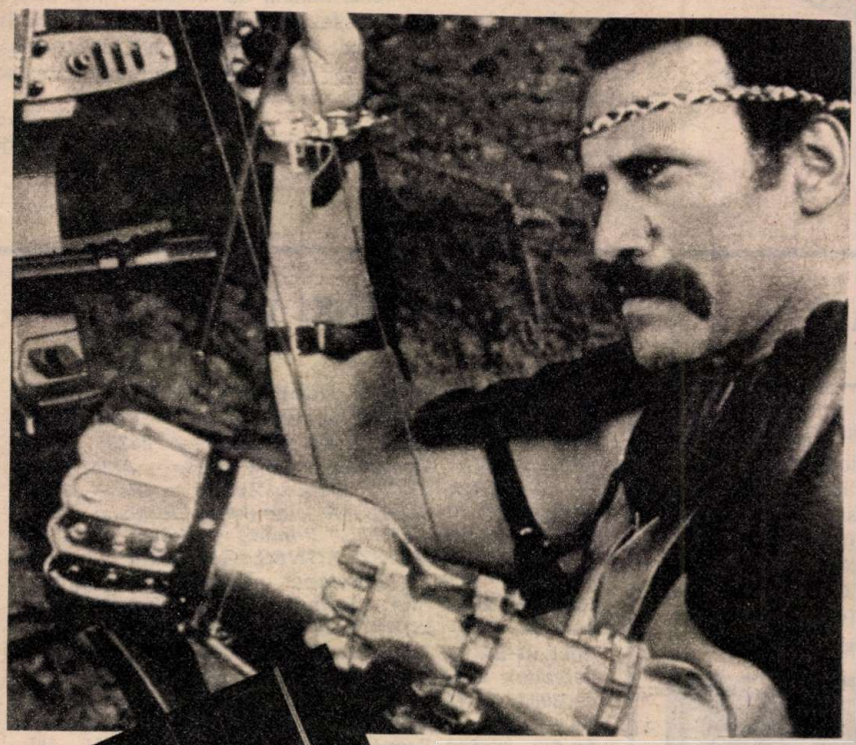

Hogy mi jöhet még? Nos a jövővel foglalkozó filmek – ha egy picit is adnak magukra – pusztulást és kataszrófát jövendölnek. Afféle modern középkort, ahol a marcona hősök például atomtöltetű nyilakkal lődöznek. Mindez logikusan következik az „új divatból". Már csak ezért sem tudunk szívből örülni a sokasodó „karneváli felvonulásoknak"

Akik számára az iskola és egy diszkóklub között elmosódik a különbség, talán nem is sejtik, hogy pontosan azokat a felnőtteket utánozzák, akiket viselkedésükkel „pukkasztani" akarnak

A gyanútlan járókelő mind gyakrabban kapja fel a fejét. A legkülönbözőbb időpontokban afféle karneváli felvonulásokba botlik. Igaz, ezek a menetek méreteikben nem hasonlíthatók a riói karneválhoz, meghökkentő szerelesük azonban olykor-olykor még túl is tesz rajta.

Átfestett arcok, sohasem látott színekben pompázó hajviselet, a ruházat tobzódó tarkasága és szabása, bizarr fém, bőr és műanyag tárgyak a ruhán, a nyakban, a fülben . . .

A gyanútlan járókelő néhány lépés után összeszedi magát, talán egy picit még szégyenkezik is. Most mit vagy oda? Öreg, elkényelmesedett nyárspolgár lettél, akiben szemernyi fogékonyság sincs az új iránt. Nem érted a fiatalokat, és kész. Beszálltál egy több ezer éves meccsbe, amely a „Nahát ezek a mai fiatalok . . .!" címszó alatt folyik. A magad idejében te sem voltál különb a Deákné vásznánál.

Na igen, igen . . . de azért mégis! Ha jól meggondoljuk – és már miért ne gondolnánk meg jól? – ez a divat nemhogy nem új, hanem ellenkezőleg, nagyon is régi. A próféták, a sámánok a mágusok, a csillagjósok, a varázslók pompáztak annak idején hasonló külsővel, csakhogy . . . Nos mondjuk ki bátran, az említett figurák minden galád és misztikus hókuszpókuszuk ellenére többet tudtak az életről, mint „be nem avatott" kortársaik többsége. Ők – ha képzeletbeli hatalmakkal szövetkezve is – mégis csak a társadalom folytonosságát, fennmaradását szolgálták a mítoszok, a rituális szokások, a hagyományok fenntartásával és átörökítésével.

Könnyen belátható, hogy mai utódaik egyáltalán nem ezt teszik. A külső és a magatartás – sajnos a kettő alig választható el egymástól – hasonlít ugyan, a tartalom azonban . . .

Korunk ugyanis már régen nem a sámánok kora. Különösen nem a mindent tagadó, mindennel szembenálló, mindent ósdinak, értéktelennek tekintő sámánoké.

Az „új divat" többnyire a színpadon születik. Az egymással is vetélkedő próféták látványos, zajos, rivaldafényes világában. Az élet azonban nem a színpadon játszódik.

És nem is szakadatlan karnevál.

–R –R

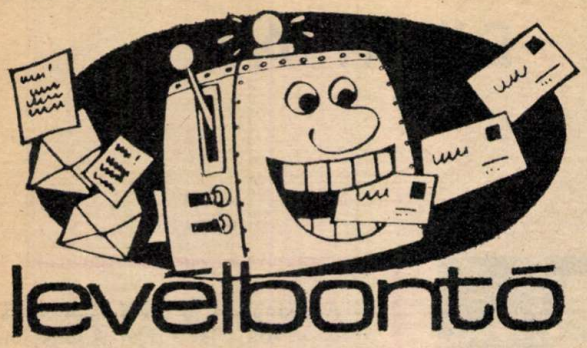

RÁDIÓSOK, FIGYELEM!

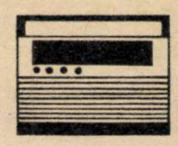

„Iskolánkban csapatrádió működik. Szeretnénk, ha műsorunk minél jobb, minél érdekesebb lenne, s nemcsak a saját iskolánkról szóló riportokat közvetítenénk, hanem bemutatnánk más úttörőcsapatok életét is. Szívesen felvennénk más, szintén lelkes iskolarádiósokkal a kapcsolatot, kicserélnénk velük felvett műsorainkat, s különböző technikai kérdésekkel kapcsolatos tapasztalatainkat. Várjuk a jelentkezéseket!"

Szebényi László, Ajka,
Tanácsköztársaság útja

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

Stefanovics Tünde (Gyömrő, Határ u. 30. — 2230) már választott: élelmiszerüzletben szeretne dolgozni, eladónak készül. Azt kérdezi, milyen iskolát kell elvégeznie ahhoz, hogy vágya valóra váljon. Természetesen a nyolc általános nem elég. Ennek elvégzése után jelentkezned kell a lakóhelyedhez legközelebb eső kereskedelmi szakmunkásképző intézetbe. És még valami! Csak egészséges ember dolgozhat élelmiszerüzletben, az iskolai felvételit tehát egy szigorú orvosi vizsgálat előzi meg.

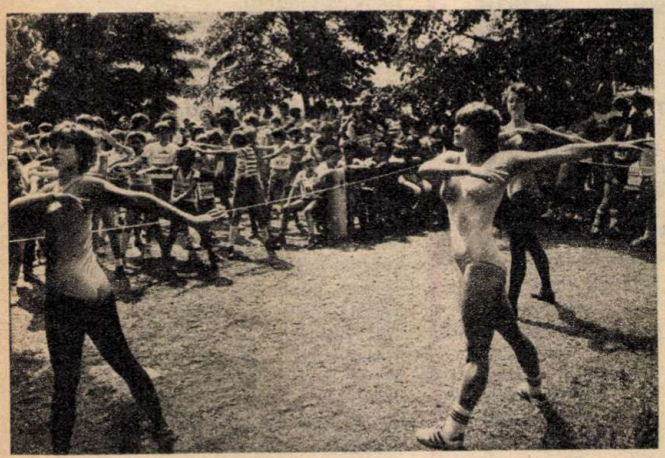

Hódít az új szenzáció, az aerobic. **Getse Margit** (Budapest, Baross u. 3. — 1203) is szeretne az új sportágnak hódolni, csakhogy még nem talált magának klubot. Azt tanácsoljuk: kérj felvilágosítást a Testnevelési Főiskolától. Jóllehet több aerobic-klub is működik már a fővárosban, de a TF szakemberei segítenek majd abban, hogy megtaláld magadnak a legmegfelelőbbet.

Molnár László (Ózd, Vörös Hadsereg út 55. — 3600) horgászni szeretne. Olyan technikai kérdéseket teszel fel, amelyekre csak nagy terjedelemben tudnánk válaszolni. Ezért azt tanácsoljuk, hogy vásárolj egy horgászkönyvet, remekül útbaigazít majd. A területi engedély kiváltásához előbb meg kell érdeklődnöd a Magyar Országos Horgász Szövetségtől (Budapest V., Október 6. u. 20., tel.: 325-315), hogy az a víz, ahol horgászni szeretnél, melyik területi szövetséghez tartozik? Az engedély megszerzéséhez alapfokú, a horgászattal kapcsolatos kérdésekből vizsgát kell tenned.

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

NYOLCADIKOSOK ÍRJANAK: PÁSZTOR MÓNIKA, Ásotthalom, VIII. ker. 1261/m. — 6783; BORSOS MÁRIA, Sárisáp, Fő út 153. — 2523; HÁK MARIANNA, Alsószuha, Petőfi út 23. — 3726; PRIGYENI ERZSÉBET, Dabas, Zrínyi u. 27. — 2371; 2013; BIRI MARIANNA, Nagykálló, Rákóczi út 10. BOGNÁR ERZSÉBET, Pomáz, Rákóczi u. 64. — — 4320; DANIELISZ ÁGNES, Galgaguta, Kossuth út 1/a. — 2686 (képeslapot, színészképet gyűjt); KIS ZSUZSANNA, Balmazújváros, Kossuth tér 6—7. — 4060; ZSITRÓ ATTILA, Budapest, Páskomliget út 26. — 1156 (komoly zenéről, könyvekről levelezne); SZABADKA MÁRIA, Karcsa, Erdő út 9. — 3963; MAGYAR ILDIKÓ, Pilisvörösvár, Fő u. 98. — 2085; ILOSVAI ATTILA, Beregszász, Novaja út 6/3. 295510 Szovjetunió; **VIZSNYOVSZKI** *JUDIT, Szücsi, Petőfi út 121. — 3034 (sportol, bélyeget, képeslapot, rágóspapírt gyűjt); MAKAY SZILVIA, Milota, Vörösmarty út 99. — 4948 (bélyeget és kártyanaptárt gyűjt); TÖRÖK KATALIN, Milota, Kossuth út 22. — 4948; TÉGLÁS VERONIKA, Tótkomlós, Bokányi u. 25. — 5940; ERDÉLYI GABRIELLA, Ásotthalom, VII. ker. 1067. — 6783 (szereti az irodalmat, művészetet, külföldi képeslapokat és matricát gyűjt); LENGYEL ERIKA, Jászberény, Szövetkezet út 11/1. — 5100 (sportol); HORVÁTH KATALIN, Taksony, Lenin u. 20/a. — 2335 (papírszalvétát gyűjt); HOLL ÁGNES, Szabadszállás, Balázs, Hunyadi út 12. — 6080; HORVÁTH IVETT, Budapest, Eperjes u. 28. — 1204; SOMODI MÓNIKA, Nagykőrös, Bárány u. 1/a. — 2750 (kártyanaptárt, matricát gyűjt).*

NYOLCADIKOSOK VOLTUNK: SZALAI TÜNDE, Zsámbok, Zöld u. 12. — 2116; MATUZ ILONA, Isaszeg, Hunyadi út 13. — 2117; TÓTH GÁBOR, Enying, Petőfi út 12. — 8130; KUSZENDA CSILLA, Pilis, Attila u. 43. — 2721; LÁSZLÓ GABRIELLA, Tárnok, Fő u. 72. — 2461; MOLNÁR MÓNIKA, Jászberény, Liszt u. 3. — 5100; NAGY MARIANNA, Külsővat, Kossuth út 52. — 9532; KÁRPÁTI ANITA, Budapest, Külső Török F. u. 97. — 1204; FARKAS ILDIKÓ, Dunapataj, Arany J. u. 15. — 6328; PAPP TÜNDE, Kisvárda, Dolgozók út 17. — 4600; BIRGÉS MÓNIKA, Dunaújváros, Váci u. 6. — 2400; FARAGÓ MARGIT, Jászárokszállás, Tavasz u. 22. — 5123; JUHÁSZ MÁRIA, Akasztó, Akácfa u. 7. — 6221; KOVÁCS ANDREA, Pécel, Fűzfa u. 1. — 2119; SZABÓ ERZSÉBET, Jászberény, Fazekas u. 18. — 5100; HIDAS ÉVA, Keszőhidegkút, Fő út 1. — 7062; ANTAL ZSUZSANNA, Barcs, Somogyi B. u. 105. — 7570.

TUDÓSITÓINK JELENTIK

„Kedves ünnepség színhelye volt a porcsalmai pártbizottság nagyterme. Az egyenruhás úttörők és munkásőrök jelenlétében Doka Jolán, a mátészalkai városi-járási úttörőelnökség vezetője a »GYERMEKEKÉRT« kitüntetést adott át szakaszunknak. Az elismerést az úttörőcsapat és szakaszunk több éves kiemelkedő munkájával érdemelte ki. Részt veszünk egymás rendezvényein, ünnepségein, s mi, munkásőrök, lehetőségeinkhez képest segítünk a honvédelmi nevelésben. Bemutatókat, előadásokat tartunk, sikerült végre elérnünk, hogy az úttörőgárda munkásőr szakalegysége egyre hatékonyabban dolgozik, egyre jobb eredményeket ér el."

D. Nagy István
szakaszparancsnok,
Porcsalma

„Monok község nemcsak Magyarországon, de az egész világon ismertté vált. Itt született ugyanis 1802. szeptember 19-én Kossuth Lajos. A falu múzeuma 1949 márciusában nyitotta meg első kiállítását, akkor még kétszáznyolcvan tárgyból állt a gyűjteménye, ma ez a szám eléri a tízezret. A Kisfaludy Strobl Zsigmond által készített Kossuth-szobrot 1960-ban avatta fel a község. A világ minden részéből, Szingapúrtól Fokvárosig, Finnországtól Ausztráliáig számtalan turista, érdeklődő, történész kereste már fel a múzeumot. A kiállítás napjainkban egy új, helytörténeti, néprajzi gyűjteménnyel gyarapodott. Az új tárlat Zsufa Tibor lelkes, odaadó munkáját dicséri."

Mészáros István,
Monok

Telitalálat

CSEHI JÁNOS RAJZAI

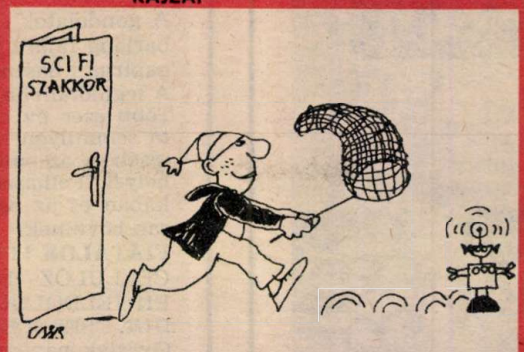

TECHNIKAI VERSENY

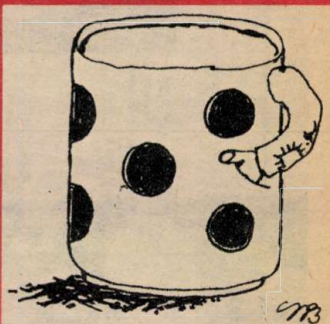

VIZEZETT ISKOLATEJ

KÖNNYÍTETT TANANYAG

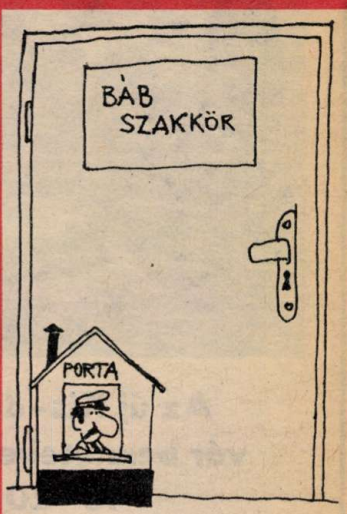

RÁTERMETT MUKAERŐ

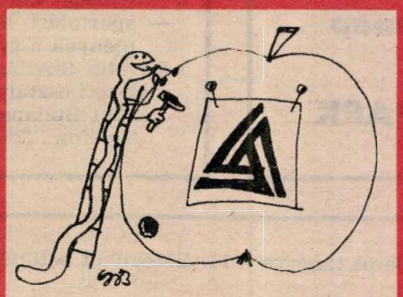

KUKACOS ELLENŐRZÉS

„...SZÓVAL HOL VAN A DÉLI SARK...?!

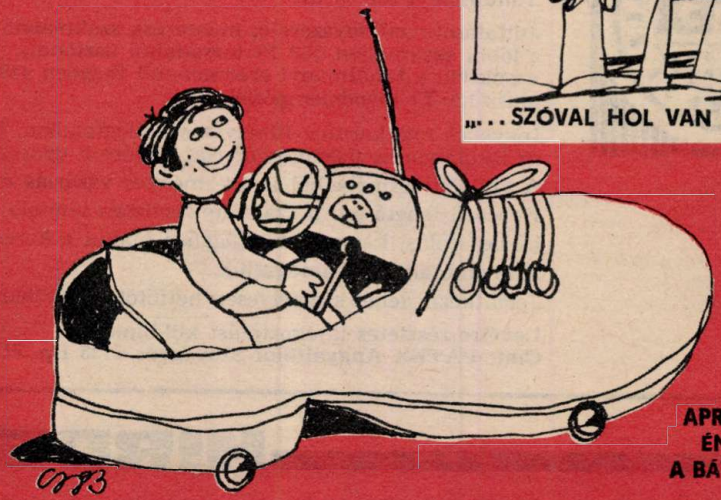

APRÓ ÁTALAKÍTÁSSAL ÉN IS HORDHATOM A BÁTYÁM CIPŐJÉT...!

Az új Kis-dodzsemmel
vár benneteket mindennap
10-20 óráig
a BUDAPESTI VIDÁM PARK

PÁLYAVÁLASZTÓK FIGYELEM!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papíruszt használták.
A legidőtállóbb a PAPÍR.
Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban rohamosan bővülnek.

FIATALOK ! ! !

CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ SZAKMUNKÁSKÉPZÉS INDUL CSEPELEN.

Gyertek papíripari tanulónak. Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei.

Biztos jövő; jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Csepel — Bajáki F. u.)

A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár

A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (250—500 Ft), és tanulmányi ösztöndíj (130—600 Ft);
— térítésmentes ebéd;
— teljes tanfelszerelés és ruházat;
— ingyenes kirándulásokat szervezünk;
— kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál;
— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 100—2500 Ft jutalmat fizetünk;
— ifjúsági klub, könyvtár;
— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében.

Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya:
1751 Budapest XXI., Duna u. 42.
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

HIRDETÉS

AZ IDŐ URAI

MAGYAR - FRANCIA

TUDOMÁNYOS-FANTASZTIKUS

RAJZFILM

GYEREKEKNEK

KÉSZÍTETTE A PANNÓNIA FILMSTÚDIÓ,

AZ ANTV ÉS A TELEGIP

RENDEZTE : RENÉ LALOUX

ANIMÁCIÓS RENDEZŐ : HERNÁDI TIBOR

FUSS, MERT FUTNOD KELL!

A futás egyszerű sport, bárkinek győzelmet ígér. Az egészség győzelmét!

Pajtás-futás. Sorra érkeztek a résztvevők, kitöltött nevezési lapjaikat leadták a szervezők asztalánál, majd melegíteni kezdtek. Ekkor kilenc autóbusz kanyarodott a szigetre. Azt hittük, turisták, de kiderült, az utasok szintén a Pajtás-futásra érkeztek. A Menyecske utcai általános iskola testnevelői egy kötegben adták le az ezerkétszáz nevezési lapot.

– Szerettek futni? – kérdeztem később, a Menyecske utcai iskola folyosóján Jakab Andreát és Palikán Viktóriát, a 6. c. tanulóit.

– Nem nagyon. De azért sokkal jobb volt együtt loholni a többiekkel, mint ülni a tévé előtt – magyarázta Jakab Andrea.

– Én egy kicsit büszke voltam magamra – vette át a szót Viktória. – Örültem, hogy le tudtam futni a távot, s nem maradtam le a mezőnytől. Nem készültünk különösebben erre a rendezvényre. Minden testnevelésórán futunk néhány kört az udvaron. A könyvtár szakkör tagjai vagyunk mind a ketten. Katalóguscédulákat írunk, rendezzük a könyveket. De sportolnunk is kell valamit, nem „porosodhatunk be" a polcok között.

– Melyik a kedvenc sportágad? – szegeztem a kérdést a 7. b-s Lázár Szilviának.

– Kosárlabda, kézilabda, de kidobósozni is szeretek – válaszolta kicsit elkondolkozva. – A futás? Nem túl érdekes, de a Margitszigeten jó volt. Amerre csak néztem, mindenütt Menyecske utcaiakat láttam. Célba érkezés után leültünk a fűre, viccelődtünk, tréfálkoztunk. Jó volt a hangulat, akár egy kiránduláson . . .

– Mióta repülőmodellezel? – faggattam a nyolcadikos Szollát Lászlót.

– Négy éve – mondta Laci. – Jó érzés, amikor az ember elkészül egy-egy darabbal. Ha úgy veszem, sport ez is. A futás, persze, egészen más. Ott kiderül, kinek van akaratereje, kitartása. Jövőre is elmennék a margitszigeti rendezvényre. Bár az idén nem volt választásunk. Egyszerűen menni kellett . . .

– Lelkesednek valamiért a mai fiatalok? – kérdeztük Jenes Bélától, az iskola fiatal testnevelőjétől.

– Nagyon nehezen mozdíthatók a srácok – magyarázta. – Többségük csak a legnagyobb unszolásra fog bele bármibe is. Ezerkétszázan mentünk el a Pajtás-futásra, gondoltam, legalább egy évben egyszer vegyenek részt valami nagyobb sporteseményen. Végül kiderült: mindenki jól érezte magát. Ha nem tettük volna kötelezővé, a tizedrészük sem állt volna rajthoz . . .

S. F.
Fotó: Karasz Lajos

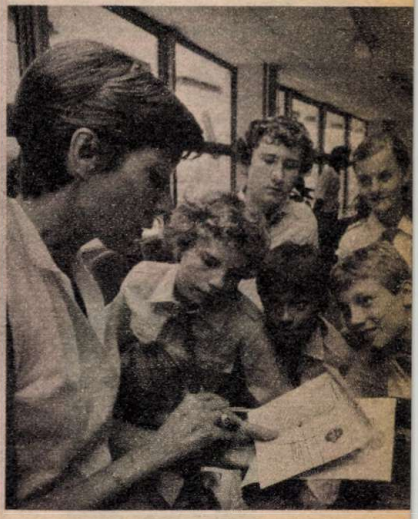

A Menyecske utcai iskola szép, modern épület, a sportudvar azonban nagyon elhanyagolt állapotban van. A Pajtás-futáson nyert tízezer forintból többek között a salakos pályát s az ugrógödröt szeretnék rendbehozni

TÖPRENGŐ

EGY KIS BIOLÓGIA

Ugye neked is a kedvenc tantárgyaid közé tartozik a biológia? A természet megismerése, titkainak kifürkészése, sok-sok élményt nyújthat mindenkinek. Mi most ehhez az élményhez néhány rejtvénnyel járulunk hozzá.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni — és azok jók —, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: szeptember 19. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397.) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

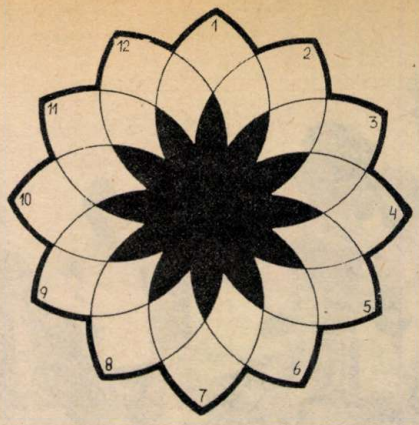

ÁGTÓL A TŰIG. Igen, az alábbi kétbetűs szavak közül az „ág" szót kell az 1-esbe, a 12-esbe pedig a „tű"-t kell írnod. Úgy, hogy minden esetben a második betű kerüljön a számozott mezőbe. Ha mindegyik szó (kettős betű) a megfelelő helyre kerül, akkor a számozott betűket összeolvasva, egy sárga színű réti vadvirág nevét kapod megfejtésül.

ÁG, IF, TY, GY, IN, EJ, PÁ, ÜT, ÍV, TÓ, TŰ.

LÉGI RIADALOM. A vonulásra készülő vadmadarak között némi riadalmat keltett valami. Hogy mi? Ha a betűket megfelelő sorrendbe rakod, megtudod a titok nyitját.

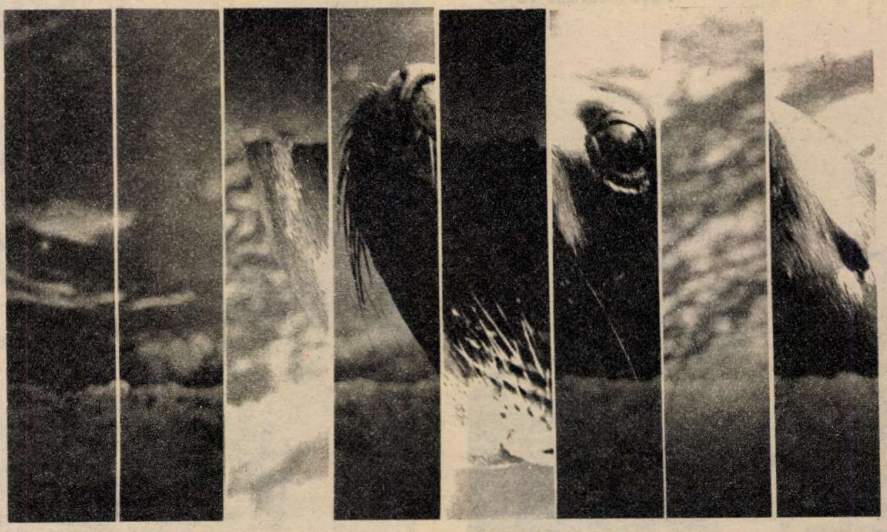

DIRIB-DARAB FÉNYKÉP, amely, . . . nos, hogy milyen állatot ábrázol, csak azután tudod meg, ha a képdarabokat összeilleszted.

Poszter-játék

Az ÁPISZ és a Pajtás közös pályázata. Az ÁPISZ boltjaiban árusított füzetcsomagokban egy űrlapot helyeztünk el. Erre kell felragasztani hétről-hétre a Pajtásban mindig ezen a helyen, ezzel a címmel megjelenő fotót. Aki valamennyit kivágja és felragasztja, majd elküldi szerkesztőségünkbe a tanév végén, az 1984 júniusában részt vehet játékunk nyilvános vetélkedőjén, találkozhat kedvenceivel és értékes ajándékokat nyerhet. Érdemes velünk játszani!

NYERTESEK

A rejtvények megfejtéséért jutalmat kaptak:

18. szám: Hídvéghy Beatrix, Bp. X.; Bicsák Tímea, Nagykanizsa; Indul Erika, Dévaványa; Baranyai Mónika és Attila, Recsk; Imre Zoltán, Kunszentmárton; Füsi Dóra, Enese; Földvárszki Katalin, Pilis; Frolyó Enikő, Boglárlelle; Kerepeczki Margit, Békéscsaba; Kiss József, Boldog; Herczeg Edina, Kecskemét; Harascsák Annamária, Nyíregyháza; Miklós Ildikó, Békéssámson; Németh Szilvia, Ajka; Psáder Mónika, Maglód; Spányik Judit, Jászberény; Strak József, Vecsés; Szajp Szabolcs, Várpalota; Varga Nikolett, Békéssámson; Vőneki Zsolt, Szeged.

19. szám: Gálica József, Bp. VII.; Péntek Tibor, Bp. XVII.; Bartha Krisztina, Szeged; Homoki Lajos, Konyár; Fleischmann Gábor, Szigetvár; Jakab Erika, Nádudvar; Kiss Melinda, Sopronkövesd; Kovács Károly, Békéssámson; Kubik Gyöngyi, Tolna; Kovács Attila, Sárrétudvari; Lendvay Gábor és Viktor, Leninváros; Oláh Éva, Döge; Matin Ferenc, Oroszlány; Nyerges Melinda, Veszkény; Ritli Erika, Pócspetri; Szabó Helga, Kecel; Tóth Ilona, Ibrány; Vass Zsuzsanna és Mária, Ráckeve.

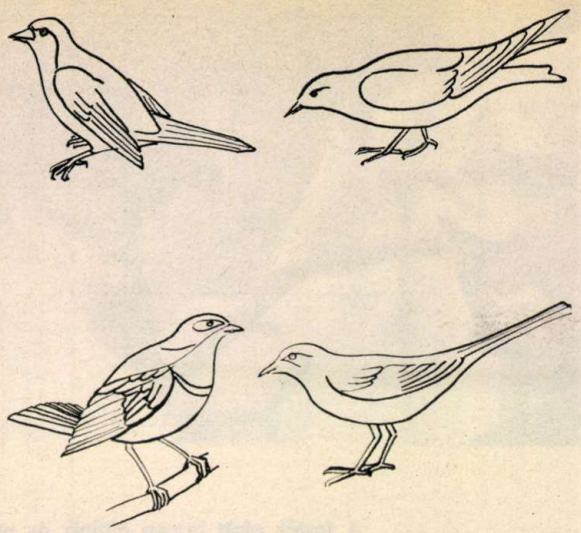

SZÍNESEK. Négy olyan madarat rajzoltunk le, amelyek valamilyen színt is hordoznak a nevükben. Felismered-e őket? Párosítsd a nagybetűket a számokkal!

1. FEHÉRSZÁRNYÚ SZERKŐ
2. KÉKBEGY
3. SÁRGA BILLEGETŐ
4. HÁZI ROZSDAFARKÚ

A B C D

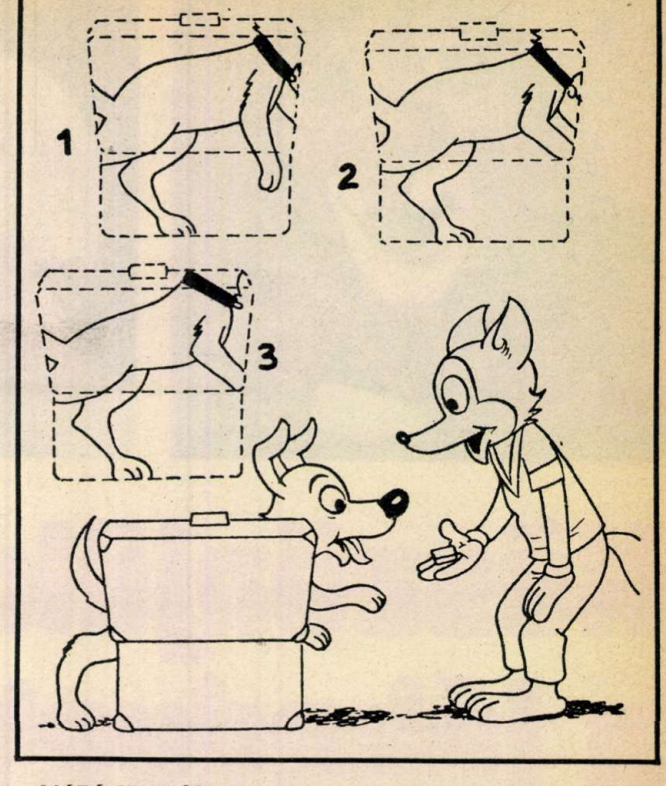

MÚZÓ VENDÉGE. Múzó legnagyobb meglepetésére egy kutya lépett elő a bőröndből. Amíg összebarátkoznak, mondd meg, hogy a három részrajz közül melyiket ragasztanád a bőröndre.

DARÁZS MESTER.
Mit gondolsz, a rajzoló miért ültette a cserépedénykészítő korong mellé ezt a darazsat?

HARCIASAK. Gyakoriak az olyan rovarok, amelyek a régmúlt idők háborúiban, parasztfelkeléseiben használatos fegyverekről kapták a nevüket. Az alább felsoroltak közül egyik nem illik a sorba, azaz „kakukktojás". Melyik az?

ÉRCBUZOGÁNYOS
DARÁZS
DÁRDAHORDOZÓ
FŰRKÉSZ
NAGY
SARLÓSFŰRKÉSZ
KARDFARKÚ
TÖRPEFŰRKÉSZ
SZURONYOS
ISTÁLLÓSLÉGY
TÜSKÉS KASZÁSPÓK

HÁZINYÚL. A vízszintes D és G sorokban két jól ismert házinyúlfajta nevét rejtettük el. Megfejtésül e két szót kell beküldeni.

VÍZSZINTES. A—1. Zoltán Péter. B—1. Bokros növény, terméséből lekvárt főznek. C—1. Kora tavasszal ilyen a természet. C—6. „Fejetlen" írószer, régiesen! D—2. Ez a házinyúl egy dél-amerikai — ma már kipusztult rágcsálótól kapta nevét. E—3. Helyhatározó szó. E—7. Híres osztrák focicsapat. F—5. Kora tavaszi gumós zöldség. G—8. Ezt a nyulat óriásnak mondják. H—10. Kevert aga.

FÜGGŐLEGES. 1—A. Kiejtett betű. 2—A. Falra erősített bútordarab. 3—B. Kitalált történet. 4—C. Csak a durr-ral van értelme. 5—C. Vissza: férfinév. 6—C. Ételízesítő. 7—C. Vissza: erbium, kén és nitrogén vegyjele. 8—C. Így kezdődik ma is a nincstelenség! 9—C. Albán, perui és spanyol autók jelzése. 10—D. Csokonai szerelme. 11—D. Ajándékoz. 8—E. Kevert bak. 11—F. Régen gyakran kötötték össze a „rab" szóval. 12—F. Egyesülethez tartozó.

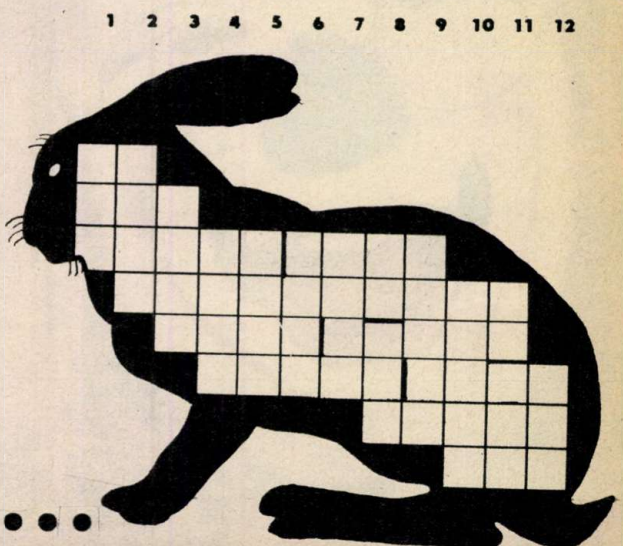

Köszönjük a jókedvet!

A festék alatt lassan eltűnik az ember. Az arc helyére vigyorgó maszk kerül, az orr mulatságos formát ölt, a haj rendetlen kóccá változik, az öltözéket meg mintha eggy bomlott elméjű szabó készítette volna átmeneti önkívületében. És mire a porondra lép, már se arca, se neve, se egyénisége.

Ő a BOHÓC.

Ráadásul többnyire két szám között jön be, néhány markos legénnyel együtt, akik átrendezik az arénát a következő műsorszámhoz. Hogy addig se unatkozzék a nagyérdemű.

Ő az elesett figura, aki esetlenül csetlik-botlik a trapézok, állványok, kötelek, gumiasztalok világában, amelyben a nagyok, a szépek, az ügyesek, egyszóval az „igazi" artisták olyan könnyed természetességgel mozognak. A közönség persze nevet, és közben talán nem gondol arra, hogy az ilyesmihez legalább akkora ügyesség kell. Mert az ügyefogyott darabossággal véghezvitt mutatványok után azért a jellegtelenre és nevetségesre maszkírozott ember mindig talpra esik.

A közönség persze nevet, és közben talán nem gondol arra, hogy egy kicsit saját magát is ünnepli. Az egyszerű, a hétköznapi képességekkel megáldott embert, aki az élet nagy porondján hasonló mutatványokra kényszerül, mint amiket a nagyok, a szépek, az ügyesek, egyszóval az igazi „menők" olyan könnyed természetességgel mutatnak be. És a mutatványok végeztével neki is minden esetben talpra kell esnie.

Az esztétika szigorú értékrendje szerint a bohóc műsora a szórakoztató műfajok kategóriájába tartozik, amely nem tartalmaz művészi értéket. Feladata „csupán" a szórakoztatás.

A mi értékrendünk szerint viszont ez az egyik legnehezebb és legfontosabb feladat, annál is inkább, mert a világban mintha egyre ritkább kincs lenne a nevetés.

Jókedvünkért legyünk hát hálásak a festékek alatt rejtőző embernek. Mindjárt nyugodtabban nézünk a következő, feszültségekkel teli műsorszám elé...

–R –R

A szelence titka

Szöveg: Bedő István
Rajz: Endrődi István

2.

FOLYTATJUK

RENDKIVÜLI HALNAP

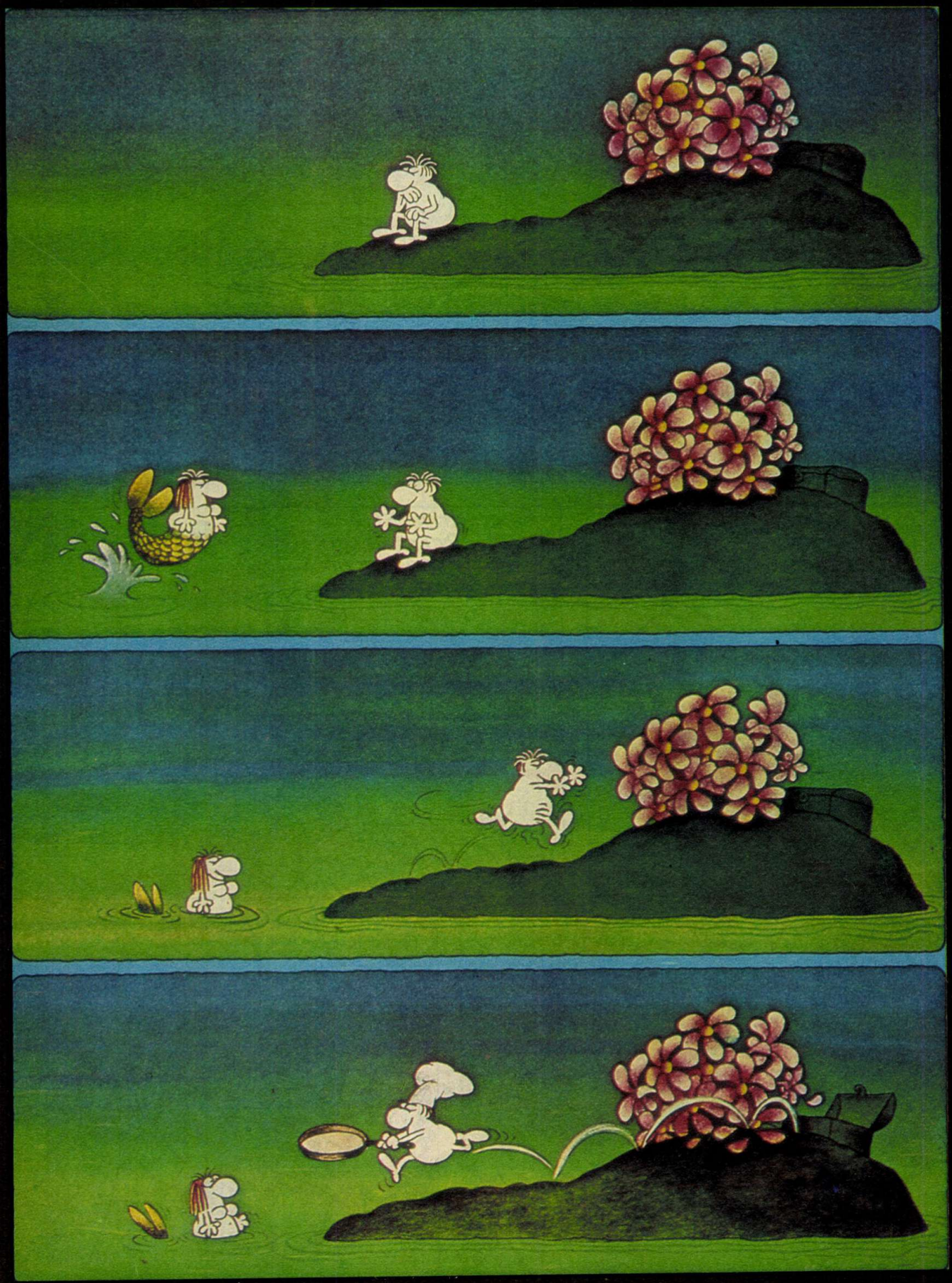

Elindultunk a csodák nyomában...

(A KIRÁNDULÓ KÖRMENDI DIÁKOKRÓL SZÓLÓ ÍRÁSUNK A 4–5. OLDALON)

FOTÓ: KONCZ DEZSŐ

83/22

XXXVIII. ÉVF. 1983. SZEPTEMBER 15. ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

ÉLETE A TENISZ...

KIRÁLY-ROCK A VÁROSLIGETBEN. ISTVÁN ÉS KOPPÁNY KÜZDELME AZ ÚJ MAGYAR ROCK-OPERÁBAN

ARANYKOR AZ ŐSERDŐBEN...? JÁRT-E TARZAN ISKOLÁBA? KÉPZELETBELI INTERJÚ A VADON FIÁVAL

margó

A MI MOUNT EVERESTÜNK

Bizonyára mindnyájan (de legalábbis sokan) ismeritek a történetet a hegymászóról, aki arra a kérdésre, hogy miért mászta meg a Mount Everestet, ekképp válaszolt: mert ott van...

Meglehet, nem pontosan így mondta, lehet, hogy nem így hangzott. De mit sem változtat a lényegen: olykor különösebb okát nem tudjuk adni cselekedeteinknek. S bizony, ha egy-egy ténykedésünkről faggatnának bennünket, meglehet mi sem tudnánk többet mondani, mint ezt: mert ott van.

Hogy mi van ott, azt persze már embere válogatja. S csak kevesekneknek adatik meg, hogy magas hegycsúcsok meghódítását tűzzék maguk elé. Hétköznapjaink céljai nem kívánnak ilyen magasságokat.

Vagy mégis? — gondolkodom el, miközben nézem a sporttörténelem első atlétikai világbajnokságának maratoni befutóit. Negyvenkét kilométer mögöttük van, már csak az a százvalahány méter van hátra és futnak, meglett emberek (a győztes: ausztrál biológus és vegetáriánus egy személyben, tizennyolc éves volt, amikor apja halálakor futni kezdett, orvosi tanácsra), futnak azok is, akiknek legföljebb sokadik helyezésre van reményük. A győztes, mint egykoron az ősi olimpiákon, babérkoszorút kap, s sok ezer ember tapsát ő is, a vesztesek is. Nézem őket és azon gondolkodom, vajon a mi napi kis céljaink összevethetők-e az övékkel?

Hiszen igazából nem nagy ügyek a mieink. Nem is kíséri célba érésünket taps, babérkoszorú. Merthogy nem tettünk többet, csak fölkeltünk korán, elolvastuk a napra kitűzött kötelező irodalmat, megtanultunk tíz új szót, rájöttünk egy matekpélda nyitjára, fölmásztunk a kötélen...

Csak?!

Miért kicsinyítjük le önmagunkat? Miért nem vesszük észre, hogy a hegymászók, az atléták is valaha így kezdhették, önmaguk napi erősítésével? Miért nem hisszük el: ahhoz, hogy egyszer majd kitűzhessük magunk elé a nagy, az igazi célt — ami ott van, és amiért nekünk kell elindulnunk —, azt a legkisebbnél, a leyszürkébbnek látszó napi teendőknél kell kezdenünk.

Napi olvasmányainknál, tanulásainknál, játékainknál, mostani önmagunknál. Hogy amikor majd megtaláljuk a magunk Mount Everestjét — ami, meglehet, egy pálya vonzása lesz, egy közösség szeretete, avagy egy szép megszólaló dallam —, sikerrel vegyük föl harcunkat a „magassággal". Amit mi magunk választottunk magunknak, s amelynek hívása egyedül nekünk szólt.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.2215 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza

Hol keresed a csodákat ?

Tűzz ki magad elé egy célt, végy mondjuk egy helyet... Így jutottak föl hőseink a Holdvilág-árok falára

A nomád életet az is széppé teszi, hogy magadnak kell gondoskodnod magadról. A körmendi diákok két séta között — mostak

Esztergályos Jutka végighúzta kezét az ágon.

Ujjai közül halott madarakként peregtek le a levelek. „Ne törd le!" — szóltam rá, már későn. Kezének mozdulatában benne volt az elvégeztetés. Rám nézett, nagy kerek szemekkel, nem értette, hogy én, az idegen, miért szólok bele az ő dolgába. Meg hogy miért is fáj nekem az a mozdulat.

Hogyan is érhetné, gondoltam és már szégyelltem is magam. Tudása, szeretete az erdőről ugyan honnan lenne? S próbáltam felidézni azt az első kirándulást, amikor talán én is ugyanígy, ugyanezzel a mozdulattal... Hol lehetnek már az én halott madaraim?

Üszkös fa az Oszoly-tetőn

Csakhogy nekem azóta volt időm és lehetőségem megismerni és megszeretni a természetet. Esztergályos Jutka és harmincegy társa jószerivel most először találkozott életünk forrásaival.

Találkozás?

Remélem, hogy az volt. Hogy annak érzik, amikor szülőknek, nagyszülőknek, testvéreknek és társaknak a megnyúló őszi estéken újra meg újra elmondják a nyári emlékeket. Most egyelőre még volt nyűg is a dologban. Álltak a tábor közepén és alkudoztak.

— Kötelező?

— Nem — mondta a tanárnő —, nem kötelező. De szeretném, ha velem jönnétek.

A feladat (nem kötelező) a Nagy-Kevély megmászása volt a Pilisben. A hegy titkot is ígért: az ősember lakhelyét a Mackó-barlangban. Most ezen folyt az alku: sok-e ez a kétórányi séta egy úttörőnek? Igaz, aznap már mögöttük volt a Holdvilág-árok, háromórás út, sok szépséggel. Épp elég ahhoz, hogy az ember kedvet kapjon egy kis gyaloglásra. Folyt hát az alku: ki menjen, ki maradjon? A lányok a lányokat, a fiúk csapata a fiúkat ajánlották pihenésre. Végre fölhangzott egy igazi hang:

— Ha megyünk, menjünk mindnyájan!

Csak a lábadozók, meg az ügyeletesek maradtak hátra.

Megszámoltam: elég sok lábadozónk volt. Nemcsak a hátramaradók, a vállalkozó kedvűek között is. Az ok egyszerű: a divatos, flaszterra való sportcipők nem hegymászásra termettek. Túrázásra szánt igazi bakancsot egyet sem láttam, szétrongyolható, kényelmes tornacipő elvétve akadt a lábakon. Ahogy a tréningek között is több volt a divatbemutatóra szóló, mint az elnyűtt-kopott. De ne legyek elégedetlen, hessegettem magamban a kis ördögöt. Örüljek annak, hogy itt van harmincegy gyerek, aki végre (még ha későn is, még ha nem is igazán) találkozik a természettel.

Azzal a naturával, amit elődeink hagytak nekik hátra.

Keserves ez az örökség. Elszórt szemét mindenfelé, néhol egy hétre való: odahaza a lakás vagy a hétvégi ház konyhájában kellemetlen az ilyesmi. Itt?... Az utánuk érkezőkre már nem gondolnak a szeme-

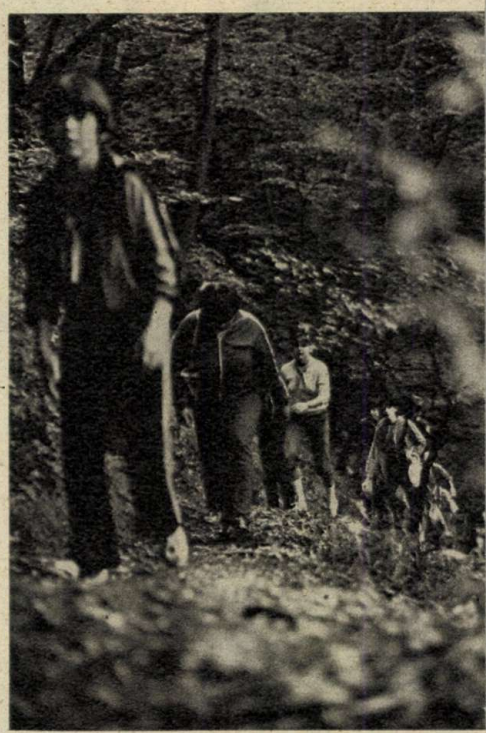

Mentek hegyen-völgyön és néha felhangzott az énekszó

Hol keresed a csodákat?

telők. Felirat a fákon, a barlang falán. Örök emlék, kitörölhetetlen. Hogy egy-egy fa belerokkan? Kinek számít egy fa? Aztán a tüzek. Mindenütt, amerre néztünk, ott feketéllett a tűzrakás nyoma. Valaki a barlangban melegedett (a kőmennyezeten kitörölhetetlen a nyom), egy másik egyszerűen egy fát gyújtott föl az Oszoly-tetőn. Ott áll a szomorú mementó, rád kiált.

A sátorban, hogy erre terelődött a szó, mindnyájan nagyokat hallgattunk. Jó időbe telt, amíg nekem is eszembe jutott, hogy nem sajnálkozni, dolgozni jöttem ide.

— Tehát — kérdeztem újra —, lehetne valamit tenni?

— Keveset — mondta Tóth Erzsi. Elsős, egészségügyi szakközépiskolás. — Annyit mindenesetre, hogy mi, gyerekek nem szemetelünk, nem tüzelünk tilos helyen az erdőben. Persze ettől még mások nyugodtan csinálják.

— Lehetne szervezni gyerek-őrjáratokat — gondolkodott hangosan Merlik Zsuzsa, a 8/b. diákja. — Összse lehetne kötni a kirándulásokat tisztasági akcióval: nemcsak mennénk az erdőben, hanem amit látnánk, rendbe is tennénk... Az iskola parkját is mi gondozzuk otthon.

Újra elhallgattunk, ki-ki elgondolkodott az ötleten. Csönd volt. Bezzeg az erdőben! Ott versenyre keltek a madarakkal! Nem is hallották meg az erdő hangját. Ekkor már nem szóltam. Az is öröm volt, hogy nem bömbölt a magnó-rádió, s hogy innen-onnan (igaz, bátortalanul) fölfölhangzott néha az énekszó.

Veszek egy hegyet

A zajos kis csapatban jó ideje figyeltem a két Seped-fiút. Társaiknál komolyabbnak tűntek (később kiderült: viccelni is tudnak!), csöndben járták az erdőt, figyeltek.

— Mióta jártok kirándulni?

— Amióta az eszünket tudjuk! — felelte Balázs és László egyszerre. — Még egészen kis gyerekek voltunk, amikor nagyapa először elvitt bennünket. Azóta járunk föl Szlovákiába, a Tátrába. A kempingig kocsival megyünk, ott lerakjuk az autót, felvesszük a hátizsákot és gyalog folytatjuk.

A két fiú egyébként kerékpározik, a madárszakkörben dolgoznak. Pétről költöztek szüleikkel Körmendre, valaki azt mondta róluk: mindkét fiú az osztály esze.

Annyi szent: többet tudtak társaiknál a természetről, s mert jobban ismerték a fák, virágok, gombák, füvek nevét, hát jobban is csodálták. Lám, a csodák sem önmagukban születnek. Ahhoz, hogy meglássuk, tudni kell: hol keressük azokat. Önmagunkban, például.

Mert van-e annál nagyszerűbb dolog, mint hogy elhatározom: valamit meg akarok csinálni és azt meg is teszem. Veszek mondjuk, egy hegyet. Legyen a Nagy-Kevély és feladatul tűzöm magamnak: oda én fölérek. Milyen jó is utána visszanézni a megtett útra! Kicsit büszkének lenni — persze, nem nagyképűnek! Könnyedén elindulni a lejtőn, hogy aztán megint megtanulja az ember: nem is annyira fölfele nehéz. Mert azt széppé teszi a cél. A visszaút kegyetlenebb.

— Az igazság az, hogy gyerekeink először vannak a természetben — mondta Gazdag Lajosné, a körmendi Kölcsey Ferenc iskola tanára. — Eddig egy helyben táborozók voltunk. Most egy kicsit nekibátorodtunk. Magam is emiatt a tíz nap miatt végeztem el a turistavezetői tanfolyamot. Idén még mindannyian kezdő turisták voltunk. De jövőre már nem leszünk azok!

Merthogy — így fogadkoztak a csobánkai táborban a körmendi diákok — mindannyian visszajönnek.

S ha másért nem, ezért a fogadalomtételért érdemes volt eljönniük a szegek mellől. Már nem bánom Esztergályos Jutka mozdulatát sem, s azt sem, hogy ráripakodtam. Biztos vagyok benne, hogy ő már sohasem emeli föl meggondolatlanul a kezét. S ha olyan kezet lát levegőbe emelni, amely halott madarakká változtatná a leveleket, maga lesz, aki rászól:

„Netörd le!"

Major Árvácska
Fotó: Koncz Dezső

A kép még a „bizonytalanság korában" készült: menjünk vagy ne menjünk?

KI MIT TUD?

Az Alföld kellős közepén, Kecskeméten találkoztam Péterrel, a mesemondóval. Mosolya, szeme villanása olyan, mint a mesékben annak a bizonyos harmadik — legkisebb — fiúnak, akinek mindig világgá kell mennie.

Vajon miért szerette meg annyira Szokolai Pétert az ország? Egyszerűségéért? Ízes beszédéért? Az elmondott népi történetek furfangos humoráért vagy egyszerre mindháromért?

Péter valami olyat adott, ami hiánycikk nálunk, s aminek hallatán mindenki érdeklődve felkapta a fejét: mi ez az új hang? Ki ez a fiú, és hogy tudott eljutni a gitárszagga-

MONDJ EGY MESÉT MAGADRÓL

tó, üvöltő nemzedék rángatózó tömegén át a népszerűség küszöbéig?

Egy fiú, aki mesél, bár tudja, hogy kortársait elsősorban nem a mesék izgatják. A mai fiatalok dobhártyáját vastagra edzette a zajártalom, s ezáltal érzéketlenné vált csöndes humorú, mesés történetek élvezetére... Vagy mégsem? Péter hangját ők is meghallották? És meghallották azok is, akik a televízió kétségbeejtően óvatos, gügyécske esti meséin nevelkedtek? Úgy tűnik, igen. Meghallották és azt mondták: nicsak, itt valaki a szívünkből mesél kifelé. Ízes tájszólással adja elő a jellegzetes népi furfangot, és ő még csak nem is a nagyapánk, hanem egy alig tizenöt éves, huszadik század végi fiatal.

A világra teremtöttek

A kecskeméti megyei könyvtárban találkoztunk, Romháb Mária irodájában. Mária néni játékos foglalkozásain talált rá a fiú még évekkel ezelőtt a mesékre, s barátságuk azóta is tart.

Aztán sétálni hívtam Pétert és arra kértem, meséljen nekem, de ezúttal magáról.

— *Az nehéz lösz* — jegyezte meg gondterhelten, de aztán mégis csak elnevette magát és belevágott.

— *Hol volt, hol nem volt, a Cegléd környéki ég alatt, élt egyszer egy lány, aki Lévai Erzsébet névre hallgatott. Amikor fölcsöpörödött, elindult toronyiránt és mögérközött Kecskemétre, ahol a daliás Szokolai Imre szöminek a körösztüzibe került. Nem sokat szaporították a szót, összeházasodtak, s hamarjában világra teremtöttek éngöm. Szerény másfél kilóval születtem, no de a lendület mögvót bennem, s mire óvodista löttem, utolértem a társaimat.*

Ezökben a gyerökévekben mutatkozott mög a zenei képességöm. Addig csörömpöltem a födőkkel, amíg anyám kínjában elfutott velem az ének-zenei általános iskolába és beíratott. Elgyütt az idő, amikor hangszert köllött választani. Tanakodtam magamban — mitévő lögyek —, de aztán Márton mögvilágosította az agyamat. A macskámat hívják Mártonnak, ő fújt rám mindig dühösen, ha mögfogtam a farkát. No, Márton, mögmutatom neköd, hogy én is tudok fújni — jelentöttem ki és az iskolában azt mondtam, ide neköm egy trombitát. Azóta is fújom szakadatlan, mert a nyolcadik osztály elvégzése után most zenei gimnáziumban folytatom a tanulást.

No, de kanyarodjunk vissza még egy kicsit az általános iskolai évekhöz, mert úgy érzöm, el köll mondanom, hogyan és miképpen ejtöttek éngöm foglyul a mesék. A napközis Rajz Éva néni égyszer mögragadott néhányunkat és elvitt a gyerökkönyvtárba. Ott ismertem mög Marika nénit — második édösanyámat —, aki mindjárt az elején azzal szédítötte a fejünket, hogy meséket játszatott velünk, úgy mintha csak színpadon löttünk vóna. Rettentően élveztük. Égyszer aztán Marika néni úgy döntött, hogy jó lönnék én „szólistának" is. Így löttem mesemondó, miután a mesék útján mögtaláltam azt a tájszólást, ami nézetöm szerint szöbb, mint a mekegős, úgynevezett irodalmi nyelv.

Mesélök, amíg löhet

— *Sajnos, csak akkor beszélök így, ha mesélök. A mindönnapi életben a szögediek is, mög a kecskemétiek is hanyagolják az „ö" hangot, pedig azt minden fülnek jólesik hallani. Én, amíg löhet, meséimmel ápolom, őrzöm ezt az igazi magyar alföldi beszédöt. Ahun csak töhetöm, mögmutatom, hogy mit veszítünk, mivel löszünk szögényebbek. Tudom én, hogy a lelke mélyén mindönki sajnálja ezt az ékösségös, ízös népi beszédöt, mégse lehet semmit sé tönni a fönnmaradásáért, mert aki „ö"-vel a száján születött, még az is mögtagadja. Biztosan él még az a tévhit, hogy az úri nép ebetűzik, a paraszt mög ő-zik. Osztán manapság mindönki úr szeretne lönni a maga módján.*

A „Ki mit tud?"-ról röviden csak annyit mondok, hogy jó játék vót, élveztem a dolgot. Égyáltalán nem tört lé, hogy a Jónás Jutka kiütött a nyeregbül. (Az én meséimet Kubában úgysem értenék.) Mit mondjak, mit ne mondjak: a célomat elértem így is, hiszen ráfordítottam a figyelmet valami értékösre, vagyis hát mögmutattam, hogy nálunk Magyarországon így is löhet mesélni és ez a hangvétel talán jobban eltalál a szívekhöz, mint Fido bácsi, a tévé kutyája, pedig az röpülni is tud, méghozzá direktben.

A jövőről nem beszélök, mert nem akarok jósolgatni magamnak. Fújom a trombitát, közben löhet, hogy majd mögpróbálok fölvételizni a színművészetire és ha nem sikerül, fújom tovább a trombitát. Mesélni persze, mesélök, amíg csak löhet, amíg igény van rá.

*

A Hanglemezgyártó Vállalat lemezfelvételt készített Péterrel. Most ősszel jelenik meg a kislemez négy mesével.

A kamasz mesemondó kamasz hangja tehát megmarad, unokáink is hallhatják. És az arca?

Egy idős tanító néni azt mondta nekem — jaj, de szeretném, ha esténként, amikor a kisunokámat az ölembe veszem, az a fiú mondana neki mesét a tévében. Legalább néha-néha.

Kép és szöveg: Magyar Katalin

ZSIBONGÓ

TÜSKE

Azt hittem, humoros vagyok.

Legalábbis tréfának szántam az elmúlt év egyik tüskéjének befejezését, ahol is egy úgynevezett Üditőital (?!) őrs neve mellé újabbakat ajánlottam: Márka, Coca, Pepsi... Úgy látszik fantáziám kevésnek bizonyult, mert íme az újabb „igazi", „úttörős" őrsnév: Vámpír.

Erre már nem tudok humorral felelni.

Mert hogy ez a névadó már egyáltalán nem tűnik tréfásnak. A dolog: úttörőkről és őrsökről, példaképekről és névadókról mélyen elgondolkodtatott. Remélhetem, hogy nemcsak engem?

(Major)

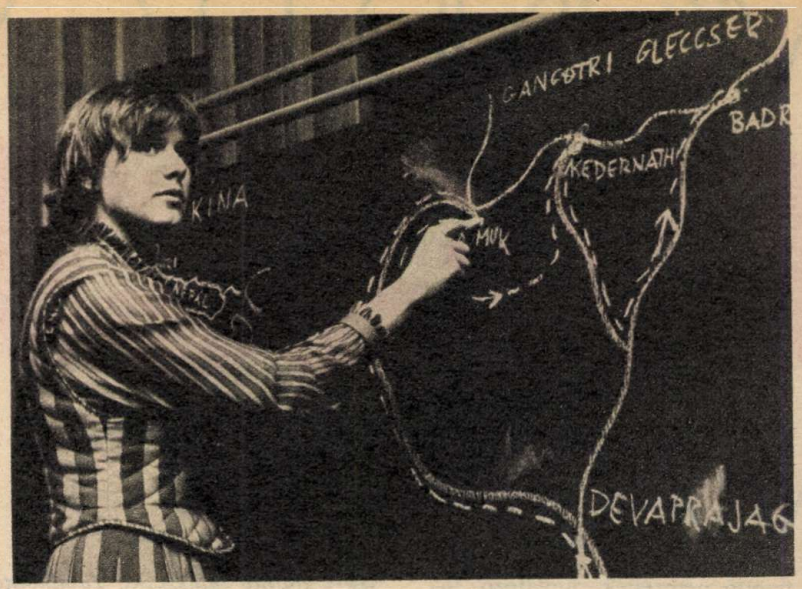

CSÚCSHÓDÍTÓ

Úgy tűnik, mintha felelne ez a lány. Pedig tévedés: ő már járt is ott, ahova kezével mutat. Hildegard Diemberger az egyik legismertebb osztrák hegymászó lánya. Édesapja két olyan nyolcezer méteres csúcsot is meghódított társaival, ahol előttük még nem járt ember. Hilde is feljutott már egy hatezer méter fölé magasodó jeges csúcsra. Útiélményeiről a TIT Természettudományi Stúdiójában is beszámolt.

GÖRÖG KALAND

Kocsiverseny, pentatlon (ötpróba), fegyveres futás pajzsszsal, sisakban... akár az olimpiák őskorában. Csillebércen, a művészeti táborban találkoztak azok a gyerekek, akik közelebbről akartak megismerkedni az i. e. V. századi görög kultúrával. Agyagművészek, énekesek, táncosok, építészek, szónokok elevenítették fel játékos formában mindazt, amit történelmi tanulmányaikból ismertek.

MEGÉRETT A SZŐLŐ

Megéreti a szőlő, s munkához láttak a szüretelők. Míg a domb- és hegyoldalakon gyűjtik az édes fürtöket, a pincemesterek is végzik a nagy szakértelmet igénylő munkájukat. A szőlőt először darálják, majd préselik és már iható is az édes nedű.

MADÁRHANG-GYŰJTÉS

Dr. Országh Mihály ornitológus magnetofonnal, parabola mikrofonnal és távcsővel járja az erdőket, mezőket, hogy természetes környezetben rögzíthesse az állat- és madárhangokat. Tizenöt év alatt ezernél több madárdallamot vett fel. Most a harmadik nagylemezéhez keres különleges hanganyagot.

DEVECSERI DÍJAK

A devecseri Gárdonyi Géza Általános Iskola úttörőcsapata a Gárdonyi év alkalmából — ahogy azt a Pajtás január 13-i számában is megírtuk — pályázatot hirdetett. Az irodalmi kategóriában 45, a képzőművészetiben 162 pályaművet értékelhetett a zsüri. (A legjobban sikerült képekből kiállítást is rendeztek.) Irodalmi kategóriában az első díjat nem adták ki. Második lett Filling János, Kótaj; harmadik Miskolci Sándor, Tápiószele. A képzőművészeti kategóriában első Takács Judit, Miskolc; második Czinkán Tamás, Bábonymegyer; harmadik Kiss Marianna, Várpalota.

FURA FUTÁS

Fura viadalra vállalkoztak ezek a fiatalok: versenyt futnak — összekötözött lábbal. Arról nem érkezett hír, ki lett a győztes, de bizonyára már az is nyert, aki — talpon maradt.

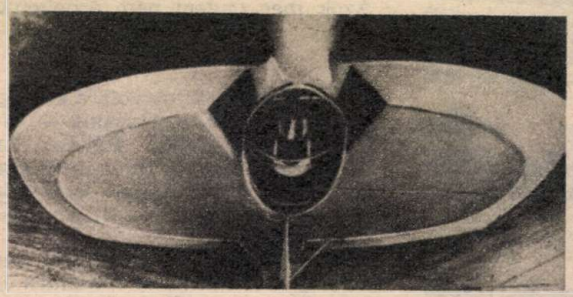

TITOKZATOS UFO?

Nem! Csak hasonlít hozzá. Ez nem más, mint a híres szovjet TU-repülőgép „unokája". Lehet, hogy egy-két évtized múlva már ilyenek röpködnek Moszkva és Budapest között?

EGY KÉP – EGY MONDAT

Gondolkodó a faló hátán: most támadnak vagy nem támadnak?

SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ

Az 1983/84-es színházi évadban új előadásokkal jelentkezünk! Most is számítunk közönségünk, a gyerek hallgatók együttműködésére! A Gyermekrádió műsorainak ti vagytok a legjogosultabb bírálói. Legyetek kritikusaink! A Százszorszép Színház 1983. október 16-án nyitja meg „kapuit". Ettől kezdve minden hónapban elhangzik egy-egy rádiójáték. Az évad végén ezek közül — a ti szavazataitok alapján — az általatok legjobbnak tartott hangjáték nyeri el az úttörők nívódíját.

Figyelem! Eddigi törzsközönségünk mellé új híveket, új munkatársakat is keresünk. Írhatnak szakkörök, őrsök, rajok, klubok, baráti körök, de részt vehettek a játékban egyénileg is. Ha úgy gondoljátok, érdemes; levelezőlapon jelentkezzetek 1983. október 3-ig. Címünk: Százszorszép Színház, Gyermekrádió, Budapest — 1980.

A jelentkezőknek elküldjük a színház programját és a feladatlapokat.

ZSIBONGÓ

DOLGOZNI IS ENGEDD (III.)

MILYEN EMBER SZERETNÉL LENNI?

— Szeretnél elmenni egy gyárba? — kérdeztem a budapesti Maglódi úti táborban Sípos Tündétől.

— Nem! — mondta határozottan.

— Szerinted mi minden lehet a gyárakban?

— Hát, gépek vannak bennük. Azok meg engem nem érdekelnek.

*

A tenyerük olajos volt, s kézfogáskor — mint az öreg szakik — csuklójukat nyújtották. Révész Imre és Tusán Gábor, a Budapesti Közlekedési Vállalat talán legfiatalabb — idén végzett — villanyszerelő szakmunkásai.

Munkahelyük, a Fehér úti vasúti járműjavító főműhely hatalmas épülete. Az egyes műhelyrészeket üvegfal választja el egymástól. Középen sínek és vizsgálóaknák vannak.

— Gyermekkorukban erről álmodoztatok?

Egymásra néztek és összenevettek.

— Autóvillamossági műszerészek akartunk lenni, de hely hiányában sem Imrét, sem engem nem vettek fel. Végül itt kötöttünk ki.

— Eddig nem bántuk meg — tette hozzá Imre.

Mindenesetre mindketten beiratkoztak a Fáy András Közlekedésgépészeti Szakközépiskola esti tagozatára.

— Mit szeretnétek az életben elérni?

— A suli után is itt maradunk. Szeretnénk a szakma mesterei lenni. Legalább olyan jó szakemberek, amilyen a főnökünk Mezei József, a villanyszerelők csoportvezetője.

Milyen ember Mezei József? Negyvennégy éves, de fiatalabbnak látszik. Két nagylánya van; Ágnes szakközépiskolás, Gabriella nyolcadikos. Hátrafésült, sötét haját ősz szálak tarkítják. Mosolygós, jókedé-

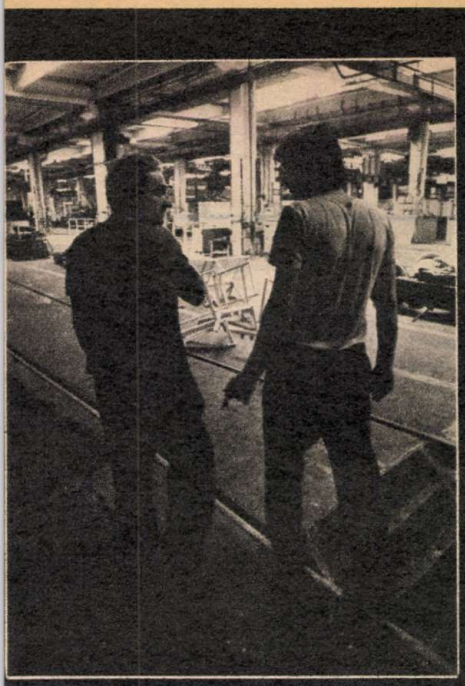

lyű, nyugodt. A főműhely vezetői szerint is kiváló szakember és jó vezető.

— Miért lett villanyszerelő?

— Hatodikos voltam, amikor bevezették hozzánk a villanyt. Megtetszett a munkájuk; ahogy összekötötték a drótokat és egyszer csak kigyulladt a villany. Ők hozták a fényt!

— De itt egészen mást kell csinálnia.

— Ez még bonyolultabb és még izgalmasabb. Amikor a BKV-hoz jöttem, sok mindent nem értettem, de már akkor szerettem a szakmámat és igyekeztem minden rejtelmét megtanulni.

— A lányai milyen pályát választanak?

— A nagyobbik az anyját követi: irodai dolgozó akar lenni. A kisebbik meg orvos.

— Beleszólt a pályaválasztásukba?

— Nem én! Az enyémbe sem szólt bele senki. Szerintem egy tizennégy éves gyerek van olyan érett, hogy tudjon dönteni.

*

Oláh Zoltán, Mits Pál és Szívós Zoltán azonban nem tudott, s kénytelen volt pályát módosítani. Mindhárman a Ferroglobus Vas- és Acél Termelőeszköz Kereskedelmi Vállalatnál fizikai dolgozók.

— Semmi csoda sincs abban, ha az ember érettségi után melós lesz — méltatlankodott Oláh Zoltán. — A középiskolát kellene általánossá tenni, az ad kellő alapot az élethez.

Zoli a pécsi tanárképző főiskolára jelentkezett, de közbejött a katonai szolgálat. Időközben elment a kedve a nappali tagozattól, így hát a Budapesti Vegyiműveknél lett betanított munkás.

— Hozzászoktam a melóhoz és a nagy keresethez. Itt a Ferroglobusnál ugyan elvégeztem a hároméves felsőfokú raktárgazdálkodási tanfolyamot, de még most is rakodó vagyok.

— A magas jövedelem meghatározó?

— Persze! Próbáljon csak kis pénzből megélni!

A 22 éves Mits Pál 1979-ben érettségizett.

— Nem volt kedvem továbbtanulni, keresni akartam. Felvettek ide áruforgalmi előadónak, havi háromezerért. Nem szerettem azt a munkát. — A fizetés kevés volt, s jelentkeztem Cleco targoncavezető tanfolyamra. A Cleco targonca vagy 20 millióba kerül és vezetése teljes embert kíván. Egyébként érettségihez kötik ezt a munkát. Jól választottam, ezt már örömmel csinálom.

— Ha a lányok kérdezik, mit mond?

— Azt, hogy gépkezelő vagyok. Akit érdekel, annak elmagyarázom.

A húszéves, szemüveges, szakállas Szívós Zoltán minőségi ellenőrként tartozik a fizikai állományba. Külkereskedelmi pályára készült, de a főiskolára nem vették fel. Most munkásszállóban lakik.

— Nem vagyok mélyponton — tiltakozott. — Lesz családom, házam, és estin már elkezdtem a kereskedelmi főiskolát.

— A Ferroglobus vargabetű volt?

— Nem. Jó gyakorlati iskola. A középiskolát tényleg kötelezővé kellene tenni. Csak kevés szerencsésnek sikerül tizennégy évesen megfelelő pályát választani. Aki pedig a gimnázium után nem tud továbbtanulni, ott áll szakma nélkül, míg a többiek már szakmunkások vagy egyetemisták.

— Tehát vagy a szerencse vagy a kötelező középiskola?

— Vagy komolyabb pályaválasztási tanácsadás! Legjobb lenne a kettőt kombinálni; kötelezővé tenni a középiskolát és ott minden gyerekkel alaposan foglalkozni. Előbb-utóbb úgyis megszűnik az olyan fizikai munka, amihez elegendő a két kéz.

*

Szvetelszky Zsuzsával a Budaprint Kelenföldi Textilgyárában találkoztam. A nyáron felvető kötözőként a felnőttekkel együtt dolgozott.

— Itt van ez a gép, rá kell rakni a kis orsókat — magyarázta. — A gép az orsókról a szálat egy nagyobb tárcsára, úgynevezett részhengerre tekercseli. Semmi ördöngösség, csak oda kell figyelni.

A tizennégy éves Zsuzsa érettebbnek, idősebbnek látszik.

— A szüleim vegyészmérnökök, jól keresnek, tehát az én fizetésem nélkülözhetnék. Csakhogy én dolgozni akartam, és kifejezetten gyárba jönni. A gimnázium után majd jogot vagy filozófiát tanulok. De legyek bármi, az biztos, hogy a fizikai munkától nem fogok ódzkodni.

— Otthon is dolgozol?

— Természetesen, nálunk teljes a munkamegosztás. A bátyám takarít, a kilencéves húgomat is befogjuk, én meg édesanyámmal felváltva kezelem a kosztpénzt. Egyik héten ő, a másikon én gazdálkodom és persze főzök is. Édesapám kertészkedik és mos.

— Milyen ember szeretnél lenni?

— A nagy embereket, történelmi személyiségeket tekintem példaképemnek. Meg a történelem- és a magyartanáromat. De teljesen olyan mint ők, nem akarok lenni, hiszen akkor csak szimpla másolat lennék. De nem is ezért. Csak a jót akarom átvenni tőlük. Például a történelemtanáromtól a nyíltságát, az őszinteségét, a következetességét.

Szente Pál
Fotó: Karasz Lajos

(Következik: Mi hasznuk belőle?)

ÍGY FOLYTATÓDOTT..

A KRISTÁLY – SZÍVÜGYEK – MAGAZIN „Így kezdődött" című irodalmi pályázatának – megosztott II. díjjal jutalmazott pályaműve. Szerzője: SZAMKÓ MÓNIKA 13 éves, a fóti általános iskola tanulója.

*

Nem is értettem az egészből semmit. Nagy feketeség ült az agyamon, gondolkodni sem tudtam. Amint kitisztult a fejem, nagyon dühös lettem. Mit képzel ez a Keresztes? Ilyeneket mond anyáról, és még csöngessek is be hozzá?! Még mit nem! Azt gondolta, hogy megetethet minden bolondsággal? Még, hogy tetszem neki?! Gondolom, jót röhög rajtam a barátaival a lépcsőfordulóban. Ebből nem eszel, Keresztes! Haragudtam az egész világra. Törnizüzni szerettem volna. Harcias gondolataimat a nyávogás zavarta meg. Uristen, a macska! Teljesen megfeledkeztem róla. Vigyázva emeltem, úgy hogy lehetőleg ne érjek a farkához. Kivittem a konyhába és tejet adtam neki. Közben agyam lázasan dolgozott. A macskát elneveztem Szutyinak. (Istenem, hogy adjam be apuéknak?) A nevén szólítottam és, mintha megértette volna, halkan — amennyire az erejéből tellett — dorombolni kezdett. Kivittem a fürdőszobába, egy lavórban megfürdettem. Aránylag jól tűrte a vizet, meg sem nyikkant. Szárazra törültem és gézzel átkötöttem a farkát. Neszezést hallottam az ajtónál. A nagyapa! Ujjé! Benne szövetségest találok. Valóban nagyapó volt. Egy pillantást vetett rám és a cicára. Rögtön felmérte a helyzetet.

— Mikor óhajtod megmondani apádéknak? — kérdezte és választ sem várva folytatta: — Még ma szólsz nekik, ahogy hazajönnek, mert valószínű, hogy jókedvük lesz.

Bólintottam, hogy egyetértek. Minél előbb, annál jobb. Közben nagypapa levette a cipőjét és azt mondta:

— Add ide a cicát. Te úgyis nagyon elcsigázott vagy. Majd később elmeséled, hogyan került hozzád. Csinálok neki fekhelyet. Hogy hívják?

— Szutyinak.

Nagypapi bólintott és bement a szobájába a cicussal együtt. Végre újból egyedül maradhattam a gondolataimmal. Bevonultam a kuckómba, ledőltem az ágyra és a kezemet a fejem alá téve gondolkozni kezdtem, de pár pillanat múlva elaludtam. Arra ébredtem, hogy apuék kint nevetgélnek az ebédlőben. Nagy elhatározással kióvakodtam. Lesz ami lesz, elmondom a macskát. Nagy levegőt véve belekezdtem, de anyu leintett és azt mondta:

— Tudunk mindent!

Apu hangosan nevetett és a derekát tapogatta. Nagyapó is mosolygott.

— Mi van? — kérdeztem gyanakodva.

— Képzeld Kati, ahogy hazajöttünk az esküvőről és kinyitottuk a bejárati ajtót, beléptem és a villanykapcsoló után matattam, amikor valami puha a lábamhoz dörgölőzött. Annyira megijedtem, hogy hátraugrottam és feldöntöttem apádat. Mindketten elestünk. Nagyapád kirohant a szobából és annyira megrökönyödött, amikor meglátott bennünket a földön, hogy szólni sem tudott.

Erre megint kitört a nevetés. Az udvariasság kedvéért én is velük vihogtom, közben arra gondoltam, hogy megoldódott a macska-ügy. Keresztes biztos örülni fog, azaz csak örülne, ha megtudná, csakhogy . . .

Megint elhatalmasodott rajtam a düh, de csak pár pillanatra. Rájöttem, hogy igazából nem tudom utálni Keresztest. Sőt!

Holnap megint suli! Péntek, a legnehezebb nap. Csak megússzam valahogy, mert ma már nem tudok tanulni.

Lefekvés előtt besurrantam nagyapó szobájába, megnézni Szutyit. Két első mancsára hajtva a fejét, békésen aludt a fonott kosárban. Visszaosontam a szobámba. Épphogy bebújtam a takaró alá, nyílt az ajtó. Anyu jött be.

— Katikám, a hét végén elutazunk apáddal a Mátrába. Holnap délután

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

indulunk. Te itthon maradsz nagyapával! Rendben?

Bólintottam. Anya úgyis csak a formaság kedvéért közöl velem ilyeneket.

— Jó éjszakát, kislányom. Aludj jól — mondta és kiment.

Sokáig nem tudtam elaludni. Borzasztóan felkavart ez a nap. Csak a holnap délutánra tudtam gondolni és Keresztesre. Már nem haragudtam rá.

Reggel későn ébredtem, felöltöztem, már rohantam is az iskolába. Az órákon is csak a délután körül forgott az agyam. Szerencsém volt, nem feleltem semmiből... Tanítás végén kapkodva összeszedtem a holmimat és rohantam haza. Senki sem volt otthon. Apuék már biztosan elindultak, nagyapa meg nyilván a téren sakkozik. Szutyi az előszobában aludt. Odamentem a ruhásszekrényhez, s azon gondolkodtam, mit vegyek fel. De hiszen nem is akarok felmenni Kereszteshez — döbbentem rá és rosszkedvűen leültem. Nem, nem megyek fel. Felnéztem a falióra: pontosan két óra volt. Leültem tanulni, de három percenként felugrottam. Nem tudtam egy helyben maradni. Mégis csak felmegyek, hiszen nem haragszom rá. Fölösleges durcáskodnom. Úgysem bírnám ki, hogy ne csöngessek. Negyed háromtól egyfolytában az órát bámultam, és fel nem tudom fogni, hogy történhetett, de elszundítottam. Arra ébredtem, hogy a falióra elütötte a hármat. Úristen! Elkéstem!

Kirohantam. Úgy ahogy voltam, házipapucsban. Rohantam fel a harmadikra. Azt hiszem, megdöntöttem a lépcsőmászás világrekordját. Abban a pillanatban, hogy megszólaltak kint a harangok, már nyomtam is a csengőt. Még egyszer, még egyszer és még egyszer. Semmi mozgás. Negyedszer is megnyomtam a csengőt, de senki sem jött ki. Velem aztán jól elbántak, gondoltam és könnyekkel a szememben botorkáltam le a lépcsőn. Kitámolyogtam a szemben levő parkba és leültem egy padra. A kezembe temettem az arcom és sírtam. Haragudtam mindenkire. Haragudtam arra a kutyusra, „aki" odajött hozzám, haragudtam a madárra, amely a pad fölött tornyosuló tölgyfa ágán csicsergett. „Nem szabad sírni! Tilos! Tilos!" — győzködtem magamat. Közben észrevettem, hogy három kisgyermek bámul. Kíváncsian nézték, hogy ki ez a „bolond" lány, aki köntösben és házipapucsban bőgicsél a padon. Aztán persze, ráuntak és elmentek homokozni. Hamarosan felfogtam, hogy valaki felém fut. Keresztes volt! Nosza, több se kellett, felugrottam a padról és futásnak eredtem, már ahogy papucsban tudtam futni. Keresztes könnyedén utolért és megfogta a karom.

— Ezt miért csinálod? Miért sírsz? Voltál nálunk? Miért vagy házipapucsban?

Nem szóltam. Dacosan összeszorítottam a számat, ő meg óvatosan megsimogatta a kezemet.

— Nem azért nem voltam otthon, hogy téged bosszantsalak. Margitot kísértem be a kórházba.

Döbbenten néztem rá. Látszott rajta, hogy ideges, csak uralkodik magán.

— Miért? Mi... mi történt vele? — kérdeztem.

— Megcsúszott a lépcsőn, elesett és eltört a karja. Én is ott voltam. A szomszéd bácsi elvitt minket kocsival a kórházba, ahol begipszelték a karját és utána mindjárt haza is engedték.

— Hol van most?

— Hát hol lenne? Itthon!

— Egyedül hagytad, te tökkelütött?!

— Csak azért, mert... kerestelek. A lakásotokban is... aztán idejöttem...

— Hát akkor menjünk — mondtam Attilának.

— Hová? — kérdezte csodálkozva.

— Hozzátok — válaszoltam és már rohantam is vissza a házba, fel a harmadik emeletre.

— Ettetek?

— Még nem.

— Van tojásotok? — kérdeztem, abból a meggondolásból, hogy legkönnyebb a rántottát elkészíteni. Margitot a konyhában találtuk. Valami harapnivalót próbált készíteni, kevés sikerrel.

— Csókolom, Margit néni! Tessék lefeküdni! Attila majd megágyaz, én pedig készítek valami ennivalót.

Margit meghökkent először, de aztán elmosolyodott és bement a szobába, én meg ideges buzgalommal törtem fel a tojásokat. Margit kijelentette, hogy ő nem éhes, inkább pihenne, Attila viszont megette az én kissé elsózott rántottámat, aztán elmosogattunk.

— Most pedig gyere, menjünk sétálni — mondta.

— Oké — mondtam vidáman —, csak előbb felöltözködöm.

Az utcán Attila halkan megszólalt.

— Nagyon rendes vagy, Kati. Most még jobban tetszel. Mit szólnál, ha meghívnálak fagyizni?

— Az jó lesz — mondtam és nevetni kezdtem. Ő is nevetett, aztán megragadta a kezem és húzott maga után, egyre gyorsabban. Végül már szaladtunk. A járókelők nem tudták, mi a csoda lelt bennünket. Mi se tudtuk, csak éreztük.

TÁLTOS AUTÓK

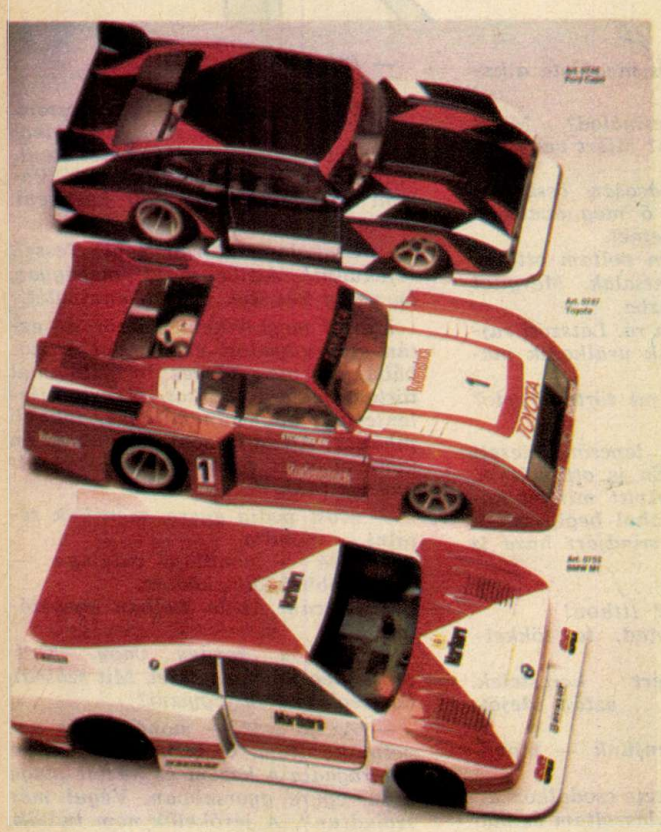

Ezek a modellek ugyan nem versenygépek, de mégis remek szórakozást nyújthatnak, főleg a kezdőknek

Alig negyven-ötven centiméter nagyságú, rádióirányítású terepjáró küszködik a magas fűvel, a hepehupás tereppel

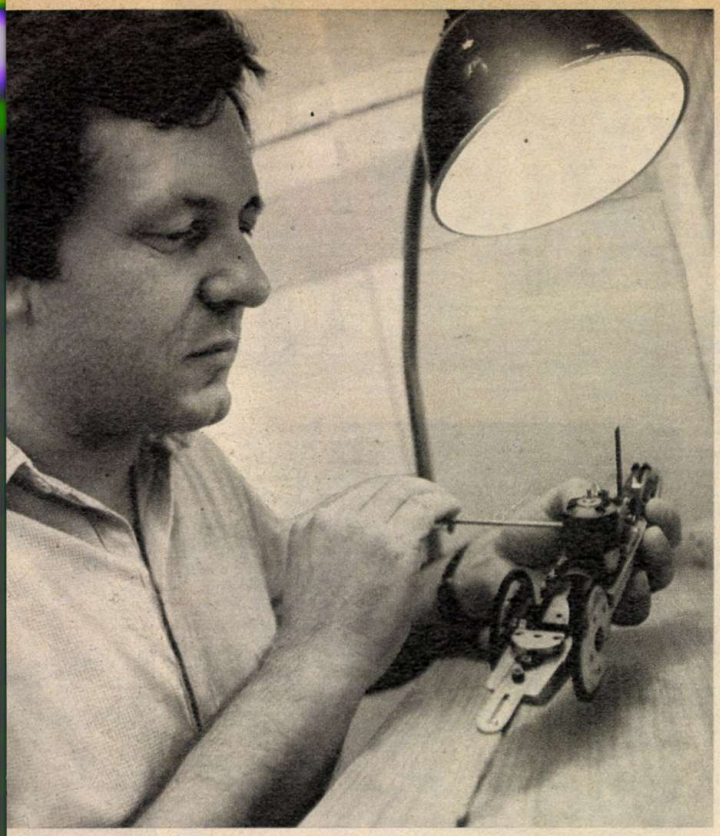

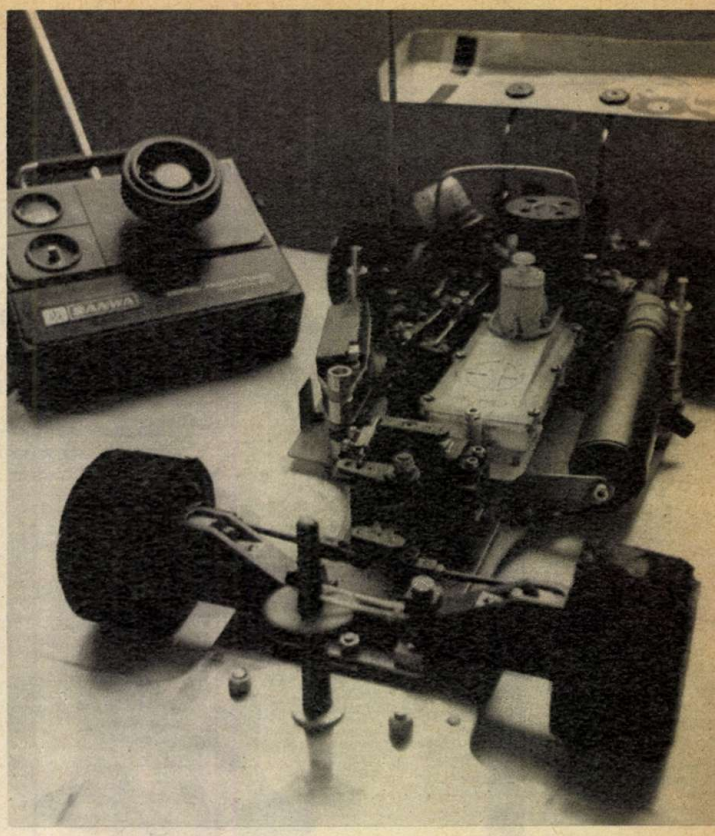

Újpalotai lakás. Másfél szoba, szűk előtér, a kicsiny, ablaktalan konyhában két ember már nehezen férne el. Mióta Szepes Attila felszerelte barkácsasztalát, még szűkebb lett a hely.

— Jól van ez így — mondja mosolyogva —, legalább nem zavar senki, amikor szerelem a kocsimat.

A magas, erős testalkatú férfit inkább kosárlabdázónak vélné az ember, mint autómodellezőnek. De gyerekkorában nem a labda, hanem a motor lett a szerelme. Hallgatta a brummogó hangot, szétszedte, megtisztogatta, csodálta az erejét. Arról álmodozott, hogy egyszer motortervező lesz. Olyan gépeket épít, amelyeknek csodájára jár a világ.

— Félig-meddig meg is valósult az álom — magyarázza. — Elektroműszerész lettem, ma is ebben a szakmában dolgozom a VIDEOTON fejlesztési intézetében. A motorok továbbra is izgattak, tudták a barátaim is, s úgy tizennégy évvel ezelőtt magukkal vittek a MOM modellező klubjába.

Szepes Attila először egy gyári motorral felszerelt modellt kapott. A másfél köbcentis, egy lóerő teljesítményű gép azonban nem hozott olyan eredményt, amilyenről álmodott. A versenyeken rendre az utolsók között végzett.

— Leültem — emlékezik vissza —, forgattam a kezemben az alig félméternyi, szivar alakú modellt, s azon töprengtem, hogyan lehetne gyorsabbá tenni.

— Mit kellett megváltoztatni rajta?

— Mindent! Teljesen új motort építettem. Erre megtáltosodott az autó! Úgy száguldott, mint a villám, attól féltem: szárnya nő és elrepül.

Szepes Attila életében ekkor kezdtek összeolvadni a nappalok és az éjszakák. Hosszú töprengések, telerajzolt vázlatfüzetek, tízszer, hússzor ismételt kísérletek után született meg egy-egy autó.

1973-ban élete első Európa-bajnokságán új világcsúcsot állított fel. Elindította modelljét a húsz méter átmérőjű körpályán, és feszülten figyelte a kocsi hangját. Izgatottan intett a versenybíráknak: ettől a pillanattól számolhatják a nyolc kör átlagsebességét. Akkor még nem gondolta, hogy milyen nagyszerű sorozatot indít el. Azóta kétszer nyert világbajnokságot, s még három EB aranyéremmel gyarapította trófeáit. Eredményei sokak számára megfejthetetlenek. De aki látja az előtér faliszekrényét, úgy érzi: közelebb jut e titok megfejtéséhez. A milliónyi apró alkatrész kis dobozokban, gyógyszeres fiolákban sorakozik. Mindennek megvan a maga helye, ahogy végighúzom az ujjamat valamelyik polcon, nem tapad rá porszem. A szűk kis konyha is olyan tiszta, akár egy műtő.

— Szeret moziba járni?

— Nincs nekem arra időm! Este, amikor hazajövök az intézetből, gyorsan elvégzem a házimunkát, s máris beülök a konyhába. Persze, nem főzni... Az autókat naponta szétszedem, még a legapróbb porszemtől is meg kell tisztítani őket, különben csökkenne a teljesítményük. Négy modellem van, ha jó vagyok hozzájuk, nem hagynak cserben. Tehát se mozi, se színház, se kirándulás, se horgászat.

— Jólesik, ha megdicsérik?

— Valóban. Az egyik legnagyobb dicséretet a Magyar Optikai Művekben kaptam. Még az öreg szakemberek is azt mondták, nyugodtan dolgozhatnék finommechanikusként is. Igaz, én már egy ezredmilliméteres tévedésnél is eldobom az alkatrészt. Pontosan kell megmunkálni az autó minden darabját, még a legutolsó csavart is. Nem szabad az időt sajnálni, különben lemarad az ember. Velem egy rossz helyezés után napokig nem lehet beszélni...

Három éve nemzetközi szintű sportoló. Az augusztusban rendezett olaszországi világbajnokságon saját maga söpörte a pályát jó fél óráig, mielőtt az apró kis modellt útjára indította volna. 233 kilométeres sebességgel új világcsúcsot állított fel. A kis piros autó csaknem egy óra alatt tette volna meg a Budapest—Debrecen távolságot.

— Miért mondta azt, hogy csak félig-meddig valósult meg az álma? Hiszen az ön motorjainak valóban az egész világ a csodájára jár.

— Igen, de én szívesen foglalkoztam volna valódi, nagy motorokkal is. Mindegy. A modellezésnek nagyon sokat köszönhetek. Ezzel szakadtam ki a hétköznapokból. Amikor leülök ide a barkácsasztalhoz, egy másik világba lépek. Nekem Norvégiától Ausztráliáig mindenütt vannak barátaim. Negyvenöt éves vagyok, minden vagyonom ez az öt, félméteres kis autó. De nem cserélném el őket egy Lada 1600-asra sem.

Sinkovics Ferenc

Fotó: Szalay Béla

A harci kedv
és a kellék a régi,
bár a bukósisak már
a modern időket idézi

Harcos és paripája
készen áll a csatára

Fotó: Szalay Béla

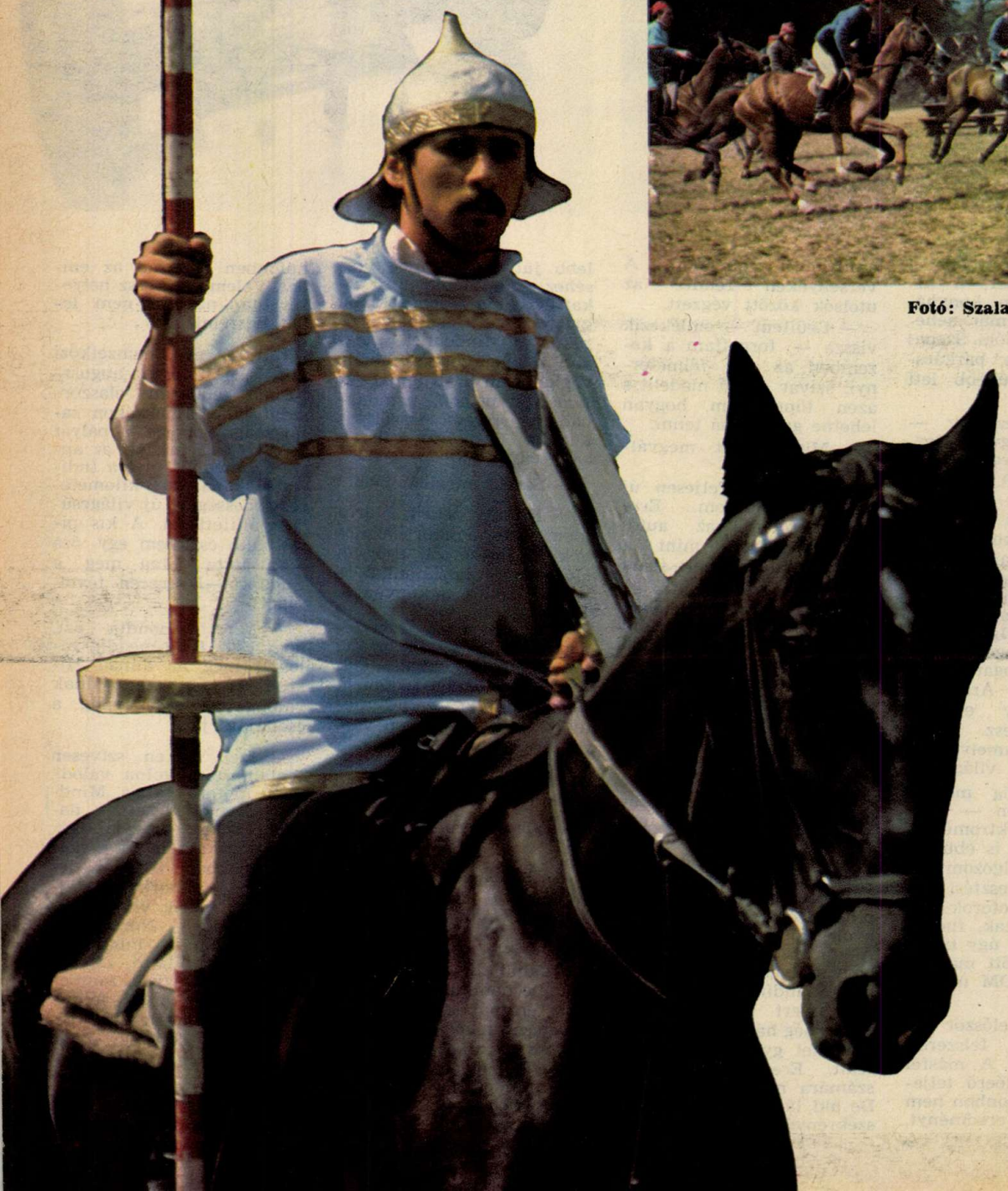

Repül a ló, hátán a lovasa
a bajvívás valamikor
vérre menő csata volt,
ma közönségcsalogató
látványosság

A harcot valaha dal és tánc követte.
A rendező hű volt
elődeihez: a lovasok
után a históriamondóké,
táncosoké volt a főszerep

„Hej! ha én is, én is, köztetek lehetnék,
Szép magyar vitézek, aranyos leventék!"

Ugye tudod, ki vágyott e szavakkal a királyi seregbe, a jó Laczfi nádor hadába? Bizony Toldi Miklós volt, az Arany János énekelte mondabeli hős. Csakhogy néki meg kellett „járnia" néhány strófát (s jó néhány izgalmas küzdelmet vívnia), míg eljutott Nagy Lajos udvarába.

Ma, nekünk, könnyebb dolgunk van.

Mintha időgép száguldana velünk, úgy utazunk múltban és jövőben. Például: gondolunk egyet, s máris Mátyás udvarában vagyunk. Abban a korszakban, amikor még Bécs vára is „nyögte Mátyás bús hadát". A meseszerűen igazságos korban, amikor szegénylegényekből egyszeriben hadvezető, várvédő kapitányok lehettek. Igaz, Kinizsi Pálnak előbb be kellett mutatnia tudományát: a malomkerék emelgetést egy pohár vízzel...

De vidám élete volt akkor a „szép, fényes katonának"! Ha nem hinnéd, hát nézd csak meg képeinket! Igaz, nem korabeli felvételek ezek, mégis korhűek. Fotósunk Jancsó Miklós rendező képzeletének segítségével utazott vissza a múltba, hogy a nagyvázsonyi lovagi játékok erejéig elvarázsoljon bennünket a „szép magyar vitézek, aranyos leventék" közé.

ép fényes katonának...

A NAGY CIMBORA

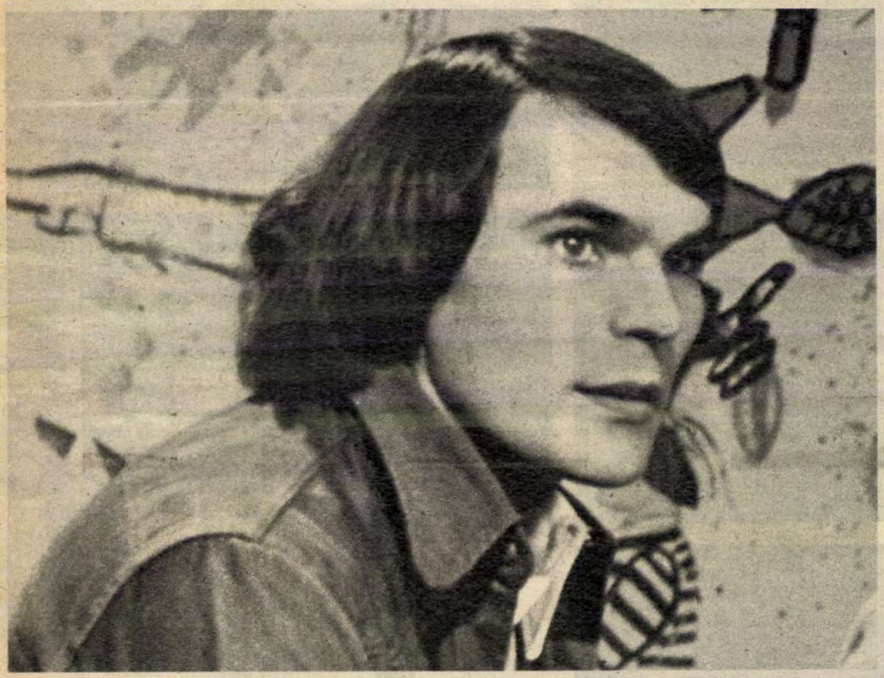

Évekkel ezelőtt, a Hajdúk című film forgatása közben Juhász Jácint egyfolytában a díszlettervező kislányával fecsegett. Pontosabban beszélgettek. Nem mint gyerek és felnőtt, hanem mint két jó barát. Mondhatnám úgy is, mint két cimbora. Ez a cimboraság adta az ötletet ahhoz a komoly játékhoz, ahol Juhász Jácint a kamerába néz, de mögötte több ezer gyerek tekintetét érzi.

Kardos Ferenc rendező, miután „kileste" a forgatás két hónapja alatt szövődő cimboraságot, egy szép napon felhívta Juhász Jácintot telefonon, és megkérdezte tőle, elvállalná-e a televízióban a Cimbora műsorvezetését.

Így kezdődött, ilyen egyszerűen. S ma már olyan magától értetődő, megszokott tény, hogy a Cimbora műsorában Juhász Jácint köszönt benneteket. Kilenc év óta.

Voltak pedig elődei, akik pár nekifutás után feladták, mi több, Káldi Nóra is — aki hosszú éveken át partnere volt a műsorban — megelégelte a dolgot. Mert nem könnyű. A színészi feladattól kissé idegen ez a kamerával való beszélgetés, Juhász Jácint műsorról műsorra mégis derűsen, türelmesen társalog veletek, a cimborákkal. Megkérdeztem tőle, hogy mi ennek a szelíd nyugalomnak a titka?

— *Talán az, hogy nem választom szét magamban; most felnőtteknek, most pedig gyerekeknek játszom. Ebben az esetben nem két külön ügyről van szó. Képzelje csak el, ha valaki megkérdezné magától, hogy az embereket vagy a gyerekeket szereti jobban? Ugye nevetséges lenne, hiszen a gyerekek is emberek, tehát komolyan kell venni őket. Ki nem állhatom, amikor valaki gügyögve lekezeli a cimboráimat* — jegyezte meg mosolyogva és mindjárt hozzátette, hogy nála felnőtt és gyerekközönség egyenrangú, bár az utóbbiról tudja, hogy az eseménytelenséget nehezebben viseli, éppen ezért az ifjú közönségnek fokozottabb hévvel, nagyobb gesztusokkal játszik.

— Pályája kezdetén elég sok negatív figurát alakított. Hogyan hatott ez a közérzetére? — kérdeztem.

— *Attól tartottam, hogy az emberek utálni fognak, s ez az aggodalom csak erősödött bennem, amikor egyszer — évekkel ezelőtt — Keresztúry Dezső azt mondta „vigyázz Jácint, mert te leszel a nemzet roszsza!" Vigyáztam én, de hát ez önmagában nem lett volna elég. Szerencse is kell ahhoz, hogy a színész elkerülje azt a bizonyos „skatulyát". Nos, hát szerencsém is volt. A szerepek sorában nem Lucifer következett, Ádámot alakíthattam Az ember tragédiájában, s utána még nagyon sok tiszta jellemű pozitív hőst.*

A kérdésre, hogy mi az, amit nem szeret, azt válaszolta: valószínűleg, a magány. S hogy mi az, ami leginkább szórakoztatja, pihenteti? Mindenféle társas együttlét. Barátai jobbára nem színészek, hanem ahogy mondani szokás, civilek. Juhász Jácint legszebb hobbija a gondolatcsere. Nagyon szeret beszélgetni felnőttekkel és gyerekekkel egyaránt.

Örök talány nekem, hogy egy sikeres színész hogyan tud ilyen szerény, ilyen egyszerű maradni? Meg is kérdeztem tőle.

— *Pályám elején Pécsi Sándor azt mondta: „Fiacskám, nem a bukást nehéz elviselni, hanem a sikert." Ezt a bölcs figyelmeztetést jól az agyamba véstem, és mindig tudatosan őrizkedtem attól, hogy a fejembe szálljon a dicsőség. A Benyovszky sikere után például nem szívesen mozdultam ki otthonról. Nem akartam lelkes tekintetekkel találkozni, hiszen tudtam, hogy nem én vagyok a népszerű, hanem a figura, amelyet alakítottam.*

Melyik szerepét szerette legjobban.

— *Ádámot és Makrát.*

— Van szerepálma?

— *Persze, hogy van. A színészeknek általában van szerepálmuk, csak nem szívesen beszélnek róla. Én — ha megérem azt a kort — Shakespeare Lear királyát szeretném eljátszani, de nem keseredek el akkor sem, ha ez az álom csak álom marad.*

Magyar Katalin

Fotó: Wagner Margit

PAJTÁS

JUHÁSZ JÁCINT

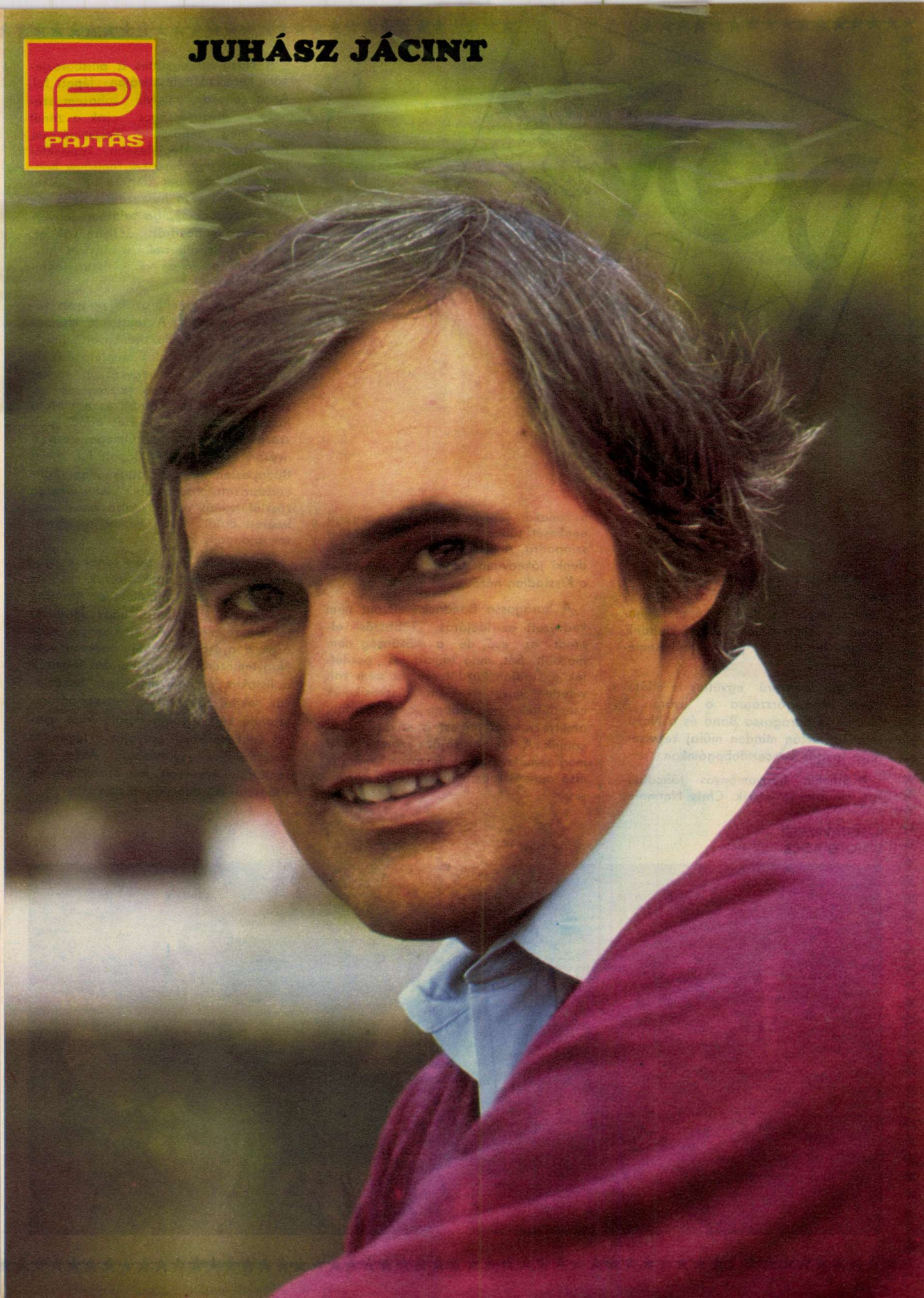

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

Popklubunk megnyitotta kapuit. Ebben a tanévben is várja rovatunk a jó kérdéseket, s egy jó fényképet is magatokról. Amíg ismét beindul klubunk, néhány hír a nyári pop-, rockeseményekről.

Három népszerű együttes is ellátogatott Magyarországra a nyáron. A Smokie, a Saragossa Band és a Nazareth. Így aztán minden műfaj képviseltette magát koncertdobogóinkon.

A Smokie hagyományos táncdalokat, slágereket játszik. Chris Normant, a zenekar jellegzetesen rekedt hangú énekesét többször is visszatapsolták a színpadra. A kellemes nyári estén mindenki jókedvűen dudorászva hagyta el a Kisstadion nézőterét.

A Saragossa Bandnek viszont nem kedvezett az időjárás. Többször eleredt az eső, de a közönség nem mozdult. Sőt, még táncra is perdültek a stadion küzdőterén. Ez nem volt véletlen, mivel azok a diszkósikerek csendültek fel élőben a színpadon, amelyekre még most is szívesen táncolunk. A remek saját számok és a még remekebb feldolgozások már az első perctől tapsra ingerelték a közönséget.

A Nazareth együttes a pilisborosjenői „Fenevad" fesztiválon lépett fel. Az a zenekar, amelyik sohasem szerette a látványosságot csak a zenét – és még mindig a hagyományos, tiszta rockzene legjelesebb képviselője –, most egy amerikai filmshow hangulatkeltő szerepét töltötte be. Siker volt, tapsolt is a húszezernyi néző, de egy igazi rockrajongó találóan jegyezte meg a koncertről: „Olyan volt ez, mint kristálypohárból szódavizet inni. Pedig milyen jó az igazi, tiszta, jéghideg szódavíz!"

A magyar zenekarok is nagyon sokat koncerteztek. A feloszlott Hungária helyett az R-Go derekasan helytállt. A Dolly Roll első megjelenése az ország közepén, a nagyszámú rocker miatt nem volt éppen szerencsés. Viszont ugyanitt a P. Mobil és a V'Moto Rock csodálatos koncertet adott több százezer nézőnek. Az Omega ezen a nyáron csak vidéken lépett fel, mivel Budapesten már játszottak egy koncertsorozatot tavasszal. Az Omega zászlófelvonás és az utolsó nagylemez beérett dalai lázba hozták az együttes rajongóit.

A diszkóklubok is tele voltak a nyáron. A dallamos diszkósikerek és az egyéni varázsú újhullámos ritmusok úgy váltották egymást, hogy mindenki jól érezze magát. Az első számú sztár ezen a nyáron Michael Jackson volt. Nagylemezéről a legtöbb dal felkerült a listákra, és nem volt olyan lemezlovas, akitől legalább kétszer-háromszor ne kérték volna dalait. Mint gyerek-énekes kezdte pályáját a legendás Jackson Five együttesben. Akkor tizenhárom éves volt, ma huszonhat, és világsztár minden slágerlistán.

A LISTAVEZETŐ V'MOTO ROCK

MUNKÁBAN A SARAGOSSA BAND

Mi is összeállítottunk egy listát magyar dalokból és az énekesek névsorából. S hogy a Pajtás nagyszabású vállalkozásba kezdett, az is bizonyítja, hogy közösen készítjük ezt az összeállítást a Rádió Révkalauz és a Televízió TTT műsorával. Kitöltitek és kivágjátok, elküldítek a havonta egyszer megjelenő szavazólapot a Televízióhoz (cím: TTT, Magyar Televízió, Budapest – 1810). A TT KEDVENCEI-re minden zeneszerető tizenéves gyerek szavazatát várjuk!

A szerencsések között minden hónapban kisorsolunk öt poptarisznyát lemezekkel, koncertjegyekkel, énekesek címeivel, kazettákkal és sok meglepetéssel megtömve.

Az év folyamán minden szavazó részt vesz az év végi sorsoláson, ahol az első díj egyhetes közös nyaralás kedvenc énekeseddel, zenekaroddal. A szerencsések nevét mindig közöljük az újságban, a rádióban és a televízióban is. Természetesen a legnépszerűbb dalokat és előadókat is bemutatjuk.

Hogy kedvetek legyen a játékhoz, a nyár dalaiból összeállítottunk egy tízes listát a saját ízlésünk szerint. A további sorrend már rajtatok múlik. Várjuk a szavazatokat és persze a fényképes, jó kérdéseket.

CHRIS NORMAN
A SMOKIE-BÓL

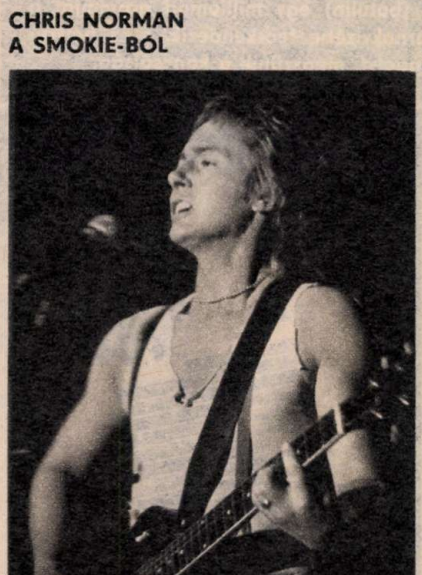

MICHAEL JACKSON
GYEREKKORÁBAN – ÉS MA

TT — PAJTÁS KEDVENCEI

(A MI AJÁNLATUNK)

1. 1001 éjszaka – V'Moto Rock
2. Kötéltáncos – Omega
3. A zöld, a bíbor és a fekete P. Box
4. Így legyen – Kovács Kati
5. Az alacsony férfi dilemmája R–Go
6. Nem leszek a játékszered – Bikini
7. Gondolsz-e majd rám? – Soltész Rezső
8. Síneken – LGT
9. Felügyelő – Turi Lajos
10. Én voltam – East

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

A NAPELLENZŐ csak a szemet védi a tűző sugaraktól, a rászerelt kis rádiót nem. Még szerencse, hiszen ez a rádió napenergiával működik. A nürnbergi játékkiállításon mutatták be a nagysikerű újdonságot: a naprádióval felszerelt sportsapkát.

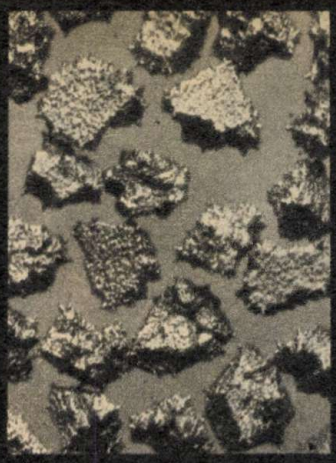

A LEGKEMÉNYEBB ANYAGOT, a gyémántot gázból állítják elő a szovjet kutatók egy új, egyszerű módszerrel. Két szénhidrogén keverékén (az oktán és a dekán) nagy intenzitású lézersugarat vezetnek át, és elkülönítik az ilyenkor képződő apró szénszemcséket. Ezek között a gyorsan lehűlő apró széndarabok között sok gyémánt-módosulatú kristály is van. Így olcsóbb az ipari gyémánt gyártása.

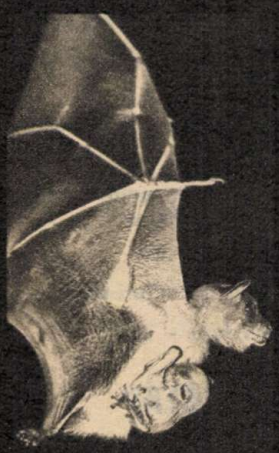

A DENEVÉREK ultrahanggal tájékozódnak, s ennek segítségével ejtik zsákmányukat is: repülő rovarok tömegét. (A denevérek nagyon hasznos állatok.)

Vannak olyan lepkefajok azonban, amelyek kicselezik a denevérek ultrahangos lokátorát: amint meghallják a vadászó denevér közeledtét jelző hangot, összekapják a szárnyukat és a földre zuhannak. Így megmenekülnek a repülő ellenség elől.

Egy másik lepkecsalád tagjai még hatásosabb védelmi rendszert „építettek ki". Amint meghallják a denevért, ők maguk is hangos ultrahang zörejeket bocsátanak ki, szinte megsüketítve a denevéreket. Így azok elveszítik tájékozódóképességüket, s elhibázzák a zsákmányt.

A KUTATÓK egyszerű gyógymódot fejlesztettek ki a kancsalság ellen. Nem szükséges hozzá az egyenlőtlen szemállást okozó izmok átvágása, csak egy parányi injekció. Egy bizonyos mérgező anyag (botulin) egy milliomod grammját a szem úgynevezett csarnokvizébe fecskendezik, s ez helyrehozza a ferde szemtengelyt, megszűnik a kancsalság.

„HÁROMÉLTŰ" JÁRMŰVET szerkesztettek a rigai repülőműszaki főiskola diáktervezői. Az ügyes szerkezet a vízen motorcsónakként halad, míg ha egy kis sziget kerül az útjába, egyszerűen szárnyra kap és átrepüli. A partra érve pedig négy kerékken gördül tovább.

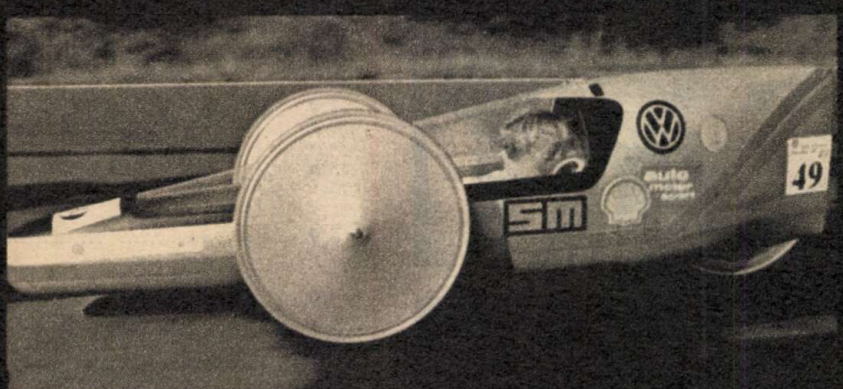

AZ ÜZEMANYAG-TAKARÉKOSSÁG jegyében tervezték meg ezt az egyszemélyes „csodaautót". A tökéletesen áramvonalas jármű össztömege mindössze 28 kilogramm. Üzemanyag-fogyasztását minden autó megirigyelhetné: 1491,3 kilométert tett meg egyszeri feltöltéssel, amikor is csupán egy liter Diesel-olajat töltöttek a tankjába.

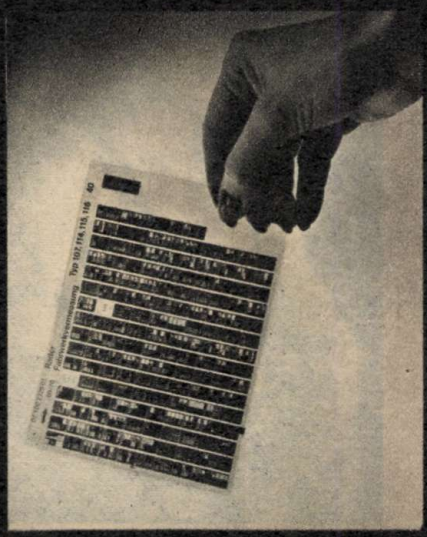

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

A TENGERI HALÁSZATOK alkalmával sok cápa is a hálókba kerül, de ez ideig nem vették hasznukat, egyszerűen visszadobálták a cápatetemeket a vízbe. Kubai biológusok megtalálták a cápa hasznosításának módját. A cápa májából kapott zsírszerű anyagot festékek, lakkok, kenőolajok, valamint a szappan alapanyagaként dolgozhatják fel, megfelelő átalakítás után pedig gyógyszereket és vitaminokat nyerhetnek belőle. Zsírjából néhány ötvözöttacél-készítmény edzéséhez kaphatnak hasznos segédanyagot. A rettenetes fogakból és a hal durva bőréből emlék- és dísztárgyakat készítenek, míg húsából jóízű halétel süthető.

„A SZÉPSÉG NEM MÁS, MINT AZ ÁTLAG" – legalábbis erre a megállapításra jutottak az angol kutatók, amikor azt vizsgálták, hogy ki milyen arcot lát szépnek. A vizsgálat tapasztalatai szerint több arckép egymásra helyezésével megszerkeszthető az átlagon felüli, tökéletesen szép arc. Az ilyen képet valószínűleg azért értékeljük tökéletesen szépnek, mert nincs rajta semmiféle zavaró eltérés az átlagostól, tehát a szép arcnak nincs semmiféle különlegessége. Ebből következik, hogy nehezebben emlékszünk egy szép arcra, mint egy csúnyára. A vizsgálatok igazolták ezt a feltételezést: a kísérleti személyek a legmegszokottabb arcokat tartották a legvonzóbbnak – és ezekre a képekre emlékeztek legkevésbé.

EGY EGÉSZ KÖNYVTÁR anyaga elfér egy kisebb dobozban, ha mikrofilmre fényképezik le. Ez a megoldás forradalmasíthatja az információtárolást, mert éppen a legnagyobb gondokat, a helyhiányt és a nehéz áttekinthetőséget küszöböli ki.

Ezen a levelezőlap nagyságú filmlemezen 32 könyvoldalnyi szöveg, kép, adat van. A mikrofilm-technika segítségével a ritka, értékes könyvek is megkímélhetők. Nem ezeket kölcsönzik ki az olvasóknak, hanem a róluk készült mikrofilmet. Elolvasásukhoz nem kell más, mint egy egyszerű nagyító-vetítő berendezés.

Hazánk nagyobb könyvtáraiban is használják a mikrofilmet.

ÉVEZREDES NYÁRI CSEMEGE a fagylalt. Elsőként a kíniaiak készítették úgy, hogy hóval és jéggel hűtötték a mézzel ízesített gyümölcsleveket. A jeges hűsítő élvezetét ismerték a régi rómaiak is. Az olasz és francia krónikák a XIV. században emlékeznek meg először erről a nyalánkságról. Hazánkban a XIX. század közepe táján terjedt el, akkor „hideg nyalat" néven emlegették.

A nemzetközi statisztikák szerint mi, magyarok nem eszünk túl sok fagylaltot. Évente csak 3 kilogrammot fogyasztunk fejenként, míg az USA-ban például az évi fagyifogyasztás majdnem 30 kg.

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt. **Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.**

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk. Érdeklődni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR oktatási osztály Budapest IV., Tó u. 1—5. Telefon: 690-900/531-es mellék és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG személyzeti osztály Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2. Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. — 1780

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!

Az 1983—1984-es tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat. Lányokat fonó, fiúkat textilgépszerelő, villanyszerelő, lakatos szakmákra szerződtetünk szakmunkástanulónak.

Felvételi vizsga nincs. A tanulóidő 3 év.

A tanulóidő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.

Juttatásaink:

a fonó szakmunkástanulók részére: teljes ellátás (napi háromszori étkezés) napi 5 forint térítésért. Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére: kollégiumi elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha.

Ezenkívül megilleti a tanulót tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) **350—750 Ft-ig,** valamint szociális ösztöndíj, havi **500 Ft,** függetlenül a tanulmányi eredménytől. A többi szakmunkástanuló részére: ösztöndíj **500 Ft,** kollégiumi elhelyezés, napi 3 Ft-ért biztosítunk ebédet (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban).

A harmadik évben a fiúk és lányok részére jó tanulmányi eredmény elérése esetén **90%-os teljesítmény térítést fizetünk!**

Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után a fonó szakmában 3200—5500 Ft-ig, a többi szakmában bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre részletes tájékoztatónkat postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a továbbtanulási jelentkezési lapra kérjük írd rá, hogy fonó, textilgépszerelő vagy villanyszerelő, lakatos szakmára jelentkezel a PFV Lőrinci Gyárba.

A jelentkezési lapot a **PFV Lőrinci Gyár, személyzeti és oktatási osztálya, Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91. — 1183** címre kell küldeni.

Jöjj hozzánk, várjuk a jelentkezésedet!

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévet betöltött és 8. osztályt végzett **lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő** szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj + 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha, elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár
1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központifűtés-, csőhálózat-szerelő, épületasztalos, padlóburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1984-ben betöltik és az általános iskolát elvégezték, illetve, akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre TÉRÍTÉSMENTES TANULÓOTTHONT, KOLLÉGIUMOT, napi 3,— Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint KŐMŰVES, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ SZAKMUNKÁSTANULÓKNAK 500,— Ft, a többi szakmában 250,— Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletsen válaszolunk.
Pontos címünk:

FŐV. 3. sz. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatási csoport.
Budapest XIII., Lehel út 10/a.
Telefon: 494-300/121 mellék.

FŐVÁROSI 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST.

Vízipók-csodapók

Színes magyar rajzfilm a mozik műsorán

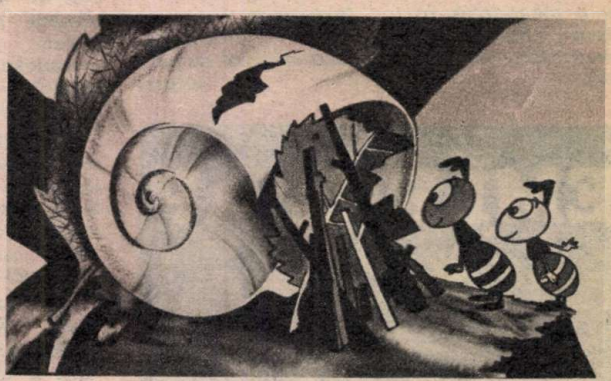

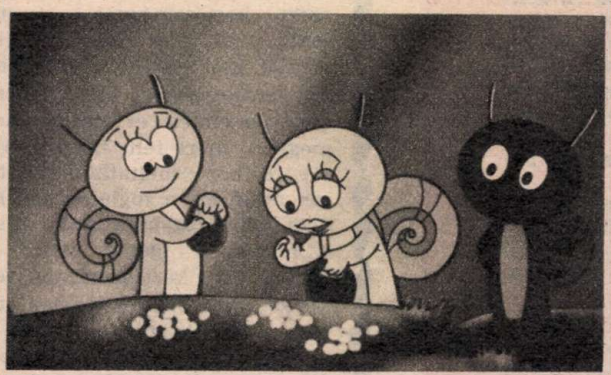

Ismét láthatjátok a molnárkák hokimeccsét, a pókok futó-, úszó- és ugróversenyét, csigaháton lovaglását, találkozhattok régi kedvenceitekkel a BEM és az TÜKÖR MŰVÉSZ KLUBMOZI műsorán.

FÜMO

ITT AZ UGRÓISKOLA

A még üres 13-as stúdióban: Tarnay Márta, a műsor szerkesztője és Emőd György riporter

Amikor én még kislány voltam, nagyon gyorsan szerettem volna felnőtt lenni. Ez sikerült, és most már nagyon régen vagyok egyfolytában felnőtt. A felnőttek szívesen lennének gyerekek és akadnak felnőttek, akik nem érik be azzal, hogy vágyakozzanak az eltűnt gyerekkor után; megszerzik maguknak. Visszahozzák egy varázslattal: a játékkal. Eltűnnek a „generációs különbségek", és egy asztalhoz ülnek le játszani a teenagerek és a terti-, forti-agerek (harmincasok, negyvenesek).

Amikor én még kislány voltam, ipiapacsot, fogócskát, bújócskát játszottak a gyerekek... Divatos volt az ugrókötél és az egyensúly- és dobóérzéket, ügyességet feltételező, földre rajzolható ugróiskola... S csodák csodája, ez a játék átnőtt a múló évtizedeken. Nemes Nagy Ágnes költőt meg is ihlette.

Jó megállni, nézz
oda,
ott egy ugróiskola,
felrajzolva
járdaszélre,
zöld krétával nagyra,
szépre,
mindenütt van, nézz
oda,
itt-ott,
kip-kop,
egy-egy ugróiskola.

Játszani szerető rádiószerkesztők – köztük e sorok írója – arra gondoltak, jó volna átdolgozni egy kicsit, meghangosítani az ugróiskolát...

Ha ugyanis ezt az ábrát felrajzolnánk a stúdióban... igencsak egyhangú lenne fél órán keresztül a kopogó talpak hangjait közvetíteni. Ám ha az egyes mezők ötlettel, „egyensúlyérzékkel", találékonysággal megoldható fejtörőket, játékokat kínálnak, remélem, jól fogjátok magatokat érezni a stúdióban és a készüléke mellett is.

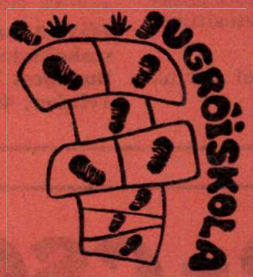

Az ország megyéiből és Budapestről is jelentkeztek már iskolák. Nyolcas csapatok képviselik iskolájukat az 1983 őszén kezdődő elődöntőkön.

Az adások ideje hétfő, Kossuth adó 15.28–15.58. Gondoltunk a váltott műszakban tanulókra is, ezért a műsorokat ugyanazon a héten pénteken a Kossuth adón 10.05–10.35-ig megismételjük.

Az adások dátuma: október 10., október 24., november 21., december 5., 1984. január 16., január 30., február 13., február 27., március 12., március 26., április 23., május 7.

Ebben a tanévben minden jelentkező nem kerülhet sorra, de a beiratkozás az ugróiskolába – folyamatos.

Tarnay Márta,
a műsor szerkesztője

Mit üzen a Pajtás?

„ÉTVÁGYCSÖKKENTŐ" jeligével érkezett panaszos, elkeseredett hangú levél szerkesztőségünkbe. Küldője azt írja, hogy már hosszú ideje eredmény nélkül fogyókúrázik. „Utolsó megoldásként" fogyasztó tablettákat szed... Az a baj, hogy eddig minden módszert kipróbáltál, csak a leghatásosabbat nem! A fogyókúra legtöbb változatának van ugyanis valamilyen nem kívánt mellékhatása: szédülés, ingerlékenység stb. A sport, a testmozgás viszont amellett, hogy rendkívül hatásos módszer, a közérzetedet is javítani fogja.

SZÍNÉSZEK CÍMEIT SZERETNÉ kapni szerkesztőségünktől Orsós Anna (Kutas, Ady E. u. 93. — 7541). A színészek, énekesek hosszú, fáradságos próbákkal, felkészüléssel töltik az idejüket, s egyszerűen nem tudnak a levelek százaira válaszolni. A címüket ezért nem küldjük el senkinek.

RIPORTER ŐRSÖT alakítana Nagy István (Miskolc, Csipkés u. 15. — 3535), csak nem tudja, hogyan fogjon hozzá terve megvalósításához. Gyűjtsd magad köré a riportermunka iránt érdeklődő iskolatársaidat. Válasszátok ki közösen azokat a témákat, amelyeket szeretnétek feldolgozni. Az elkészült cikkeiteket mutassátok meg magyartanárotoknak! Keress egy vagy két, a fényképezés iránt érdeklődő gyereket, akik jól sikerült fotóikkal egészíthetik ki a faliújságra tűzött cikkeiteket.

„SZERETEM A NÖVÉNYEKET — igaz, városi gyerek vagyok, de mindenem a természet. Éppen ezért kertészmérnök szeretnék lenni, csak nem tudom, milyen iskolát kell ehhez elvégeznem." Így kezdte levelét Zsolt, aki nem merte a címét és teljes nevét megírni, mert félt, hogy a barátai fiúhoz méltatlannak tartják majd ezt a foglalkozást. Nos, nem kell szégyenkezned, hiszen ez a munka igenis méltó egy fiúhoz. A kertészmérnök tevékenységét a művészekéhez tudnám hasonlítani, pihenést, kikapcsolódást szolgáló parkokat, jól felszerelt játszótereket tervezhetsz majd. Előbb azonban érettségizned kell, s ezután jelentkezhetsz a kertészeti egyetemre.

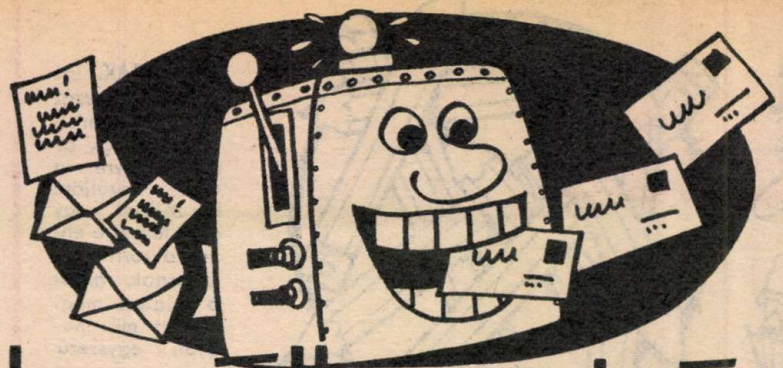

levélbontó

Tudósítóink jelentik

„Érdekes táborozáson vettünk részt a Szekszárd melletti Sötétvölgyben. A tábort az Országos Honismereti Módszertani Központ szervezte, pályázat útján jelentkezhettünk. Mi, a bonyhádi Zrínyi Ilona Úttörőcsapat nyolcadikosai különböző népszokásokat, életmóddal, táplálkozással kapcsolatos érdekességeket gyűjtöttünk, s így nyerhettük meg a „Dédapáink házai" című pályázatot. Együtt dolgoztunk a balmazújvárosi Ságvári Endre Úttörőcsapat fotósaival, akik többek között Veres Péter szülőházáról is készítettek néhány remek felvételt. Kovács János bácsi vezette táborunk főző szakraját. Megtanultuk például az igazi mézeskalács és a dąnf nudli elkészítését is. A fotósok borzasztóan sokat dolgoztak. Minden raj munkáját, tagjainak sürgölködését lencsevégre kapták. Az összegyűlt képanyagból és különböző régi szerszámokból, munkaeszközökből kiállítást rendeztünk. Alig vártuk már, hogy eljöjjön a kirakodóvásár napja, nagyon készültünk rá mindannyian. A főzős lányok például lángost sütöttek, perecet, kalácsot, üdítőt árultak. Körülbelül kétszáz-kétszázötven érdeklődő látogatott meg bennünket, és eljött a nagymányoki Sváb Néptánc Együttes is, mindenkinek nagyon tetszett az előadásuk. Sajnos, eléggé hamar elszállt a nyolc nap, alig vettük észre, hogy múlik az idő. Egyszer csak azon kaptuk magunkat, hogy búcsúznunk kell. Reméljük, találkozunk még azokkal, akik a táborban váltak a honismereti munka szerelmeseivé."

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK LEVELÉT VÁRJUK: MRÁZ ZSUZSANNA, Dabas, Fehérakác út 11. — 2371; NAGY GABRIELLA, Mátészalka, Váci M. u. 6. — 4700 (képeslapot, kártyanaptárt gyűjt); MEZEI ANITA, Pálháza, Sport út 40. — 3994; BOJTOS EMESE, Budapest, József A. u. 48. — 1174; OSZACZKI GYÖNGYI, Békéscsaba, Szigligeti u. 10. — 5600;

HATODIKOSOK VAGYUNK: RATZ ANDREA, Szombathely, Bartók B. krt. 40/d. — 9700; MÉSZÁR EDIT és LAJOS, Dévaványa, Dózsa Gy. út 38. — 5510; VARGA MÁRIA, Tiszakécske, Tisza u. 28. — 6060 (szereti a zenét, a vidámságot, a növényeket; képeslapot, naptárt gyűjt); KISS MIKLÓS, Nagykálló, Táncsics M. u. 30. — 4320; PETŐ ÉVA, Perkupa, Dózsa Gy. út 33. — 3756; TANDARI ILDIKÓ, Bordány, Bordány-dűlő 117. — 6795; NAGY MÁRIA Nádudvar, Szélső u. 68. — 4181; BUKSZÁR CSABA, Felsővadász, Ady E. u. 32. — 3814 (szeret focizni, fiúk levelét várja); CSATÓ MÓNIKA, Tapolca, Dimitrov tér 11/a. — 8300; BOZZAI BEÁTA, Sopron, Felszabadulás u. 11. — 9400 (bélyeget, naptárt, színészképeket gyűjt); BERCSÉNYI MÁRIA, Pálháza, Sport út 42. — 3994.

HETEDIKESEK ÍRJANAK: SIRKKU NIEMI, Arreidronintie 4. 41340 Laukaa — Finnland (angolul); HORVÁTH TERÉZ, Felsőregmec, Petőfi S. út 1. — 3989; LADÁNYI ZITA, 24420 Kanizsa, Karadjordjeva 11. Jugoszlávia (magyarországi képeslapokat gyűjt, cserél); KÁLLÓ ZSUZSANNA, Nagyhalász, Arany J. út 246. — 4485; KISS ANDREA, Törökszentmiklós, Kossuth út 125. — 5200; VAJDA TIBOR, 24406 Senta — Gornji Breg, Tornyosi út 166. Jugoszlávia (bélyeget, posztert, jelvényt gyűjt); MULIK ERIKA, Balkány, Cibakpuszta 13. — 4233 (szeret olvasni, matricát gyűjt); HUNYÁK MÁRIA, Nyésta, Fő út 23. — 3809 (bélyeget, képeslapot, kártyanaptárt gyűjt).

A „jászok" kutatói

Honismereti szakkört alakítottunk — írja levelében *Simon Anikó* (Jászjákóhalma, Széchenyi u. 60. — 5121.). Tízen vagyunk; a község múltját, a jászok történetét kutatjuk, idősebb rokonainkat, ismerőseinket kérdezzük gyermekkorukról. Részt veszünk a Tájak—Korok—Múzeumok elnevezésű mozgalomban is, csoportunk már megszerezte a bronz fokozatot. Kapcsolatot tartunk más falvakban működő honismereti szakkörökkel, gyakran találkozunk velük, beszámolunk a legújabb eredményeinkről. Az idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját a felnőttek honisemereti szakköre. Sokat dolgozunk velük, közös előadásokat, kirándulásokat szervezünk. Aki a nyolcadik osztály elvégzése után Jászjákóhalmán marad és továbbra is érdeklődik a falu múltja iránt, bekapcsolódhat a felnőttek helytörténeti munkájába.

TÖPRENGŐ

MI KELL A TANULÁSHOZ?

Most már végképp itt a tanulás időszaka. Ahhoz, hogy könnyen, gyorsan és jól tanulj, sok mindenre van szükséged. Többek között a figyelem összpontosítására, logikai készségre, türelemre, kitartásra. Rejtvényösszeállításunk mindezekhez próbál segítséget nyújtani.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. **Beküldési határidő: szeptember 26. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.**

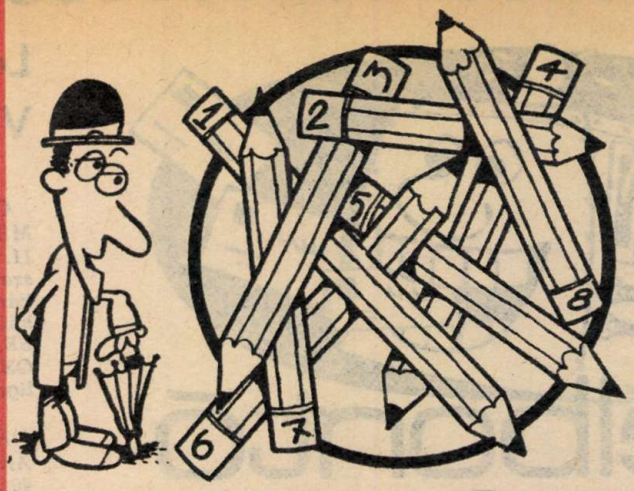

CERUZÁK. Ezt a nyolc ceruzát úgy kell sorba raknod, hogy az első helyre a 4-es kerüljön. Ha rájössz, hogy mi a lényege ennek a sorrendbe rakásnak, akkor a feladat megoldása már nagyon egyszerű.

S. KÁLOSI KATA SÁNTULA

KÉT SZÓ, amelyet ilyenkor gyakran kiejtünk. Ha e névjegy betűit megfelelő sorrendbe rakod, megkapod e két jól ismert szót.

HÁNY ÉVES? Beatrix nem akarta elárulni, hogy hány éves. A többiek találgatni kezdték. Ekkor a következőt mondta:

– Na jó, nem bánom, de találjátok ki. Amikor apu 31 éves volt, akkor én 8. Most azonban apu éppen kétszer annyi idős mint én. Többet azt hiszem, nem kell mondanom, mert ebből már kiszámíthatjátok, amire olyan kíváncsiak vagytok!

Valóban, hány éves Beatrix?

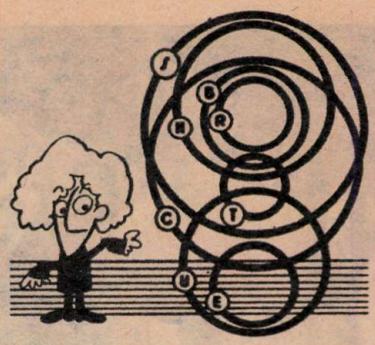

KÖRRŐL-KÖRRE. Ha a köröket nagyság szerinti sorrendbe rakod, akkor a rájuk írt betűkből egy híres zeneszerző nevét kapod megfejtésül.

Poszter-játék

Az ÁPISZ és a Pajtás közös pályázata. Az ÁPISZ boltjaiban árusított füzetcsomagokban egy űrlapot helyeztünk el. Erre kell felragasztani hétről-hétre a Pajtásban mindig ezen a helyen, ezzel a címmel megjelenő fotót. Aki valamennyit kivágja és felragasztja, majd elküldi szerkesztőségünkbe a tanév végén, az 1984 júniusában részt vehet játékunk nyilvános vetélkedőjén, találkozhat kedvenceivel és értékes ajándékokat nyerhet. Érdemes velünk játszani!

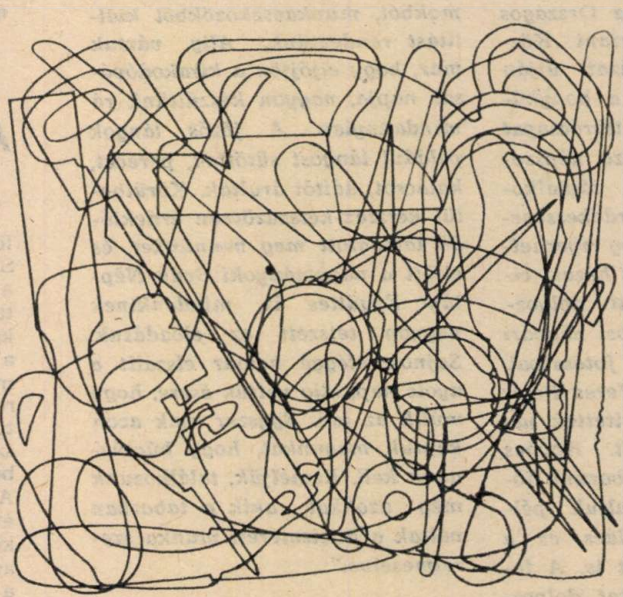

IRKAFIRKA? Ez csak látszat. De ha jobban megfigyeled, bizonyos tárgyak körvonalai bontakoznak ki. A kérdés most már csak az, hogy hány tárgyat rajzolt ide a grafikus és mi a nevük?

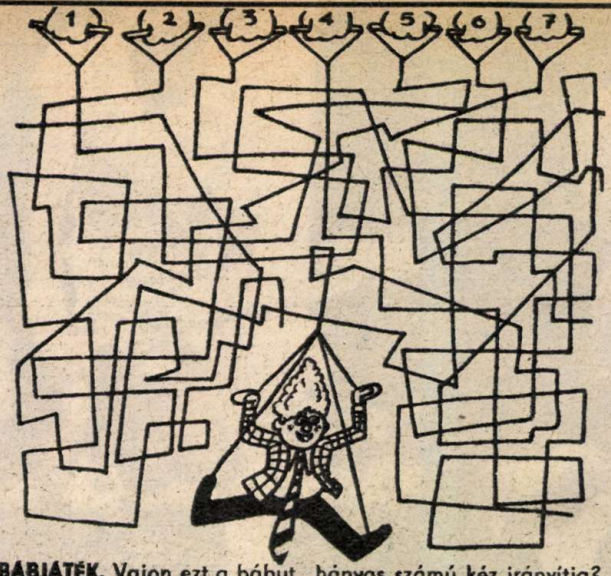

BÁBJÁTÉK. Vajon ezt a bábut hányas számú kéz irányítja?

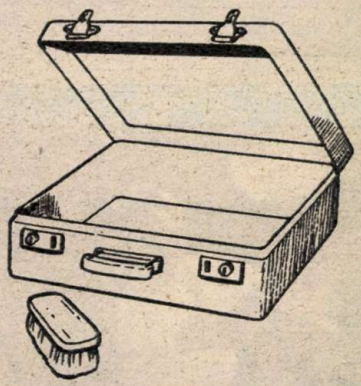

HÁNY FÉR BELE? Vajon hány ruhakefét tudsz belerakni ebbe az üres bőröndbe? Az arányok figyelembevételével aránylag könnyen megoldhatod a feladatot.

TÜRELEM. Bizony, nagy-nagy türelem kell ahhoz, hogy rájöhess: az ajtón belépő hölgy milyen tárgyakat vásárolt meg. A hölgy nagyon válogatós lehetett, amit az alsó kép bizonyít. Éppen ez nehezíti meg a dolgodat.

ÁLARCOS MATEK. Azért álarcos ez a matekfeladat, mert a számjegyek egy-egy cifra négyzet mögé rejtőztek. Az azonos négyzetek természetesen azonos számjegyeket takarnak. Csak az első számjegy megtalálásáig gondolod nehéznek a feladatot, utána már könnyedén megy a megoldás. Könnyítésül közöljük, hogy ötös és nyolcas számjegy nincs közöttük.

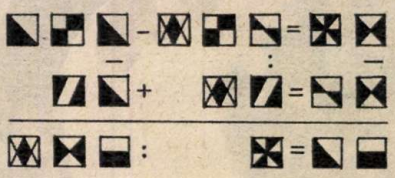

KETTŐS FELADAT. Keresztrejtvényünk megoldásával kettős feladatot teljesíthetsz. Az első: megismerheted a vízszintes 1. és 33. sorokba rejtett bölcs mondást. A második: a megfelelő számokkal jelzett kockák betűit írd a háló alatti sorba. Megtudhatod belőle, hogy mi kell a tanuláshoz.

VÍZSZINTES: 1. A bölcs mondás első része. 10. Az idő múlását mutatja. 11. Valamilyen hangszeren kottából játszik. 12. Mutató névmás. 13. A szél elfújja a felhőket az égről. 15. Ugyanazt jelenti, mint a „maga" szó. 17. Füzet, régiesen. 19. Győr—soproni vasút. 24. Argon vegyjele. 26. Régen királyi udvari méltóság volt. 30. Elbeszélések, regények szerzője. 31. Ott melegebb van, mint északon. 32. Tatai Nagy Jenő. 33. A bölcs mondás második része.

FÜGGŐLEGES. 2. Lábra való. 3. Országos Rendező Iroda. 4. Így kezdődik a katonaélet! 5. Személyi igazolvány. 6. Kevert férfinév. 7. Összerakva: tagadószó. 8. Az uradalom vagy a nagygazda cselédje. 9. E. L. Ú. 12. Asztalos Ödön. 14. Római 51. 16. A baltának és a fejszének is ilyen alakja van. 18. Bizakodik. 20. Jugoszláv autók jelzése. 21. Fekete tollú madár. 22. Saját kezűleg. 23. Híres gépgyárunk. 25. Betűt fába vés. 27. Állami jövedelem. 28. Női énekhang. 29. Kevert Eri. 30. Ausztriai folyó. 32. Kettőzve magyar város.

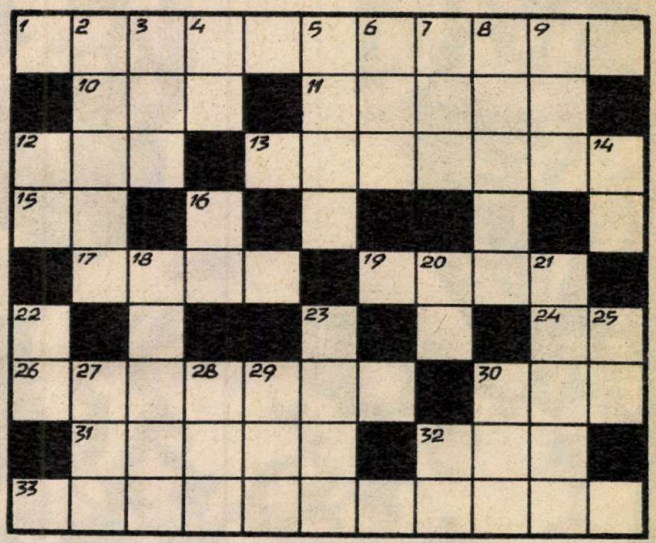

6	18	15	16	22	12	13	24	25	27	32

TENISZ-BALETT

Tenisz és balett?

Nem erőltetett egy kissé ez az összehasonlítás? Hiszen a balett úgyszólván légnemű művészet, míg a tenisz kegyetlen rohanás, izommunka, küzdelem . . .

Helyben vagyunk. Éppen ez az a pont, ahol a két egymástól igen csak távol eső tevékenység találkozik. Mert a balett is könyörtelen rohanás, izommunka, küzdelem. Persze nem a színpadon. Ott már nyoma sincs a próbák gyötrelmeinek, ott már valóban súlytalan álomnak tűnik az egész. De hát régi igazság: nincs nehezebb a könnyedségnél. És ez megint csak közös vonás, mert mindez a teniszre is igaz, itt is természetesnek, könnyűnek, magától értetődőnek tűnik a „menők" mozgása. Egyetlen apró különbség azért akad. A balett mozdulatai kiszámítottak, és nagy mértékben összehangoltak a partnerek mozgásával, míg a teniszről nem mondható el ugyanez. Éppen ellenkezőleg, a pályán az ellenfél „őrületbe kergetése" a cél . . .

–R –R

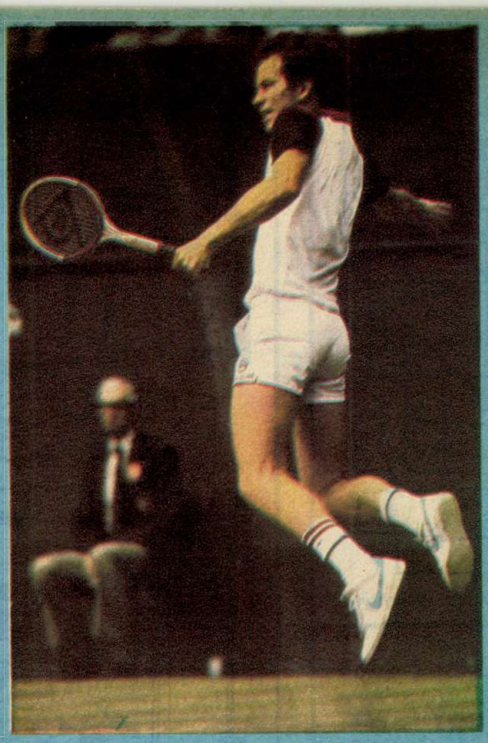

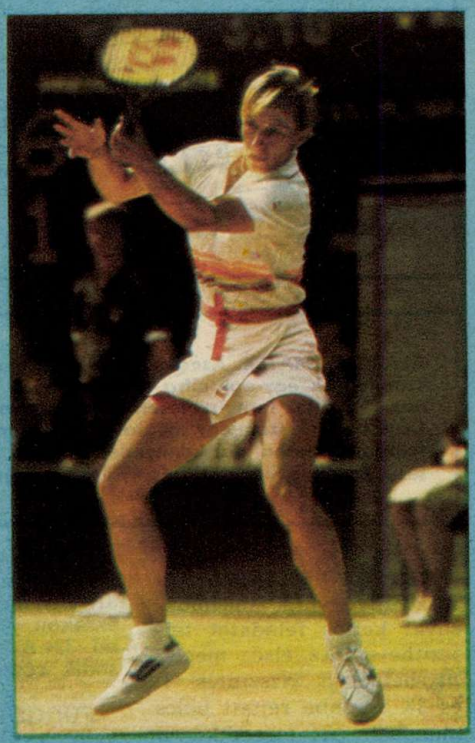

A szelence titka

Szöveg: Bedő István
Rajz: Endrődi István

3

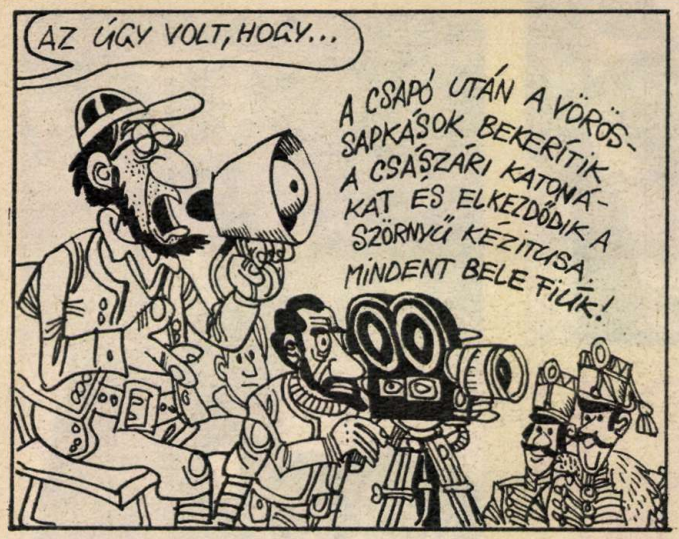

(Folytatjuk)

EBSZAKOS KUTYÁK

Íme az egyik legnehezebb tétel: meg kell különböztetni a jó embert a rossztól. Az embernek se mindig sikerül . . . !

Egy végzett ír szetternek az arcizma sem rezdül, ha valamit őriznie kell. Legyen az egyszerű csomag vagy akár lelőtt fácán!

Előttem az élet! Első vizsgáimon megfeleltem, a többi a szorgalmamon múlik. Akár nyomozó is lehet még belőlem . . . !

– Micsoda? . . . Hogy hozzam vissza azt az elhajított botot? Ne fárasszuk egymást, kedves barátom. Nekem tanulnom kell. Tudja, manapság egyre több a kutya. A pálya roppant divatos és túlzsúfolt lett. Ma már nem elég a boldoguláshoz, ha valaki csak ugatja a szakmát. A jobb állásokért szakképzett ebek tucatjai tolonganak, és aki nem tart lépést, az könnyen valamelyik kutató laboratóriumban találja magát, ahol kutyába sem veszik az ebet. Alapfokú vizsgáim elég jól sikerültek, de hát ezzel legfeljebb udvari, vagy előszobai álláshoz juthatok. Úgyhogy mindenképpen szeretnék felsőbb osztályba lépni. Azt a botot meg majd visszahozza valami kezdő tacskó . . .

–R –R

Fotó: Szalay Béla

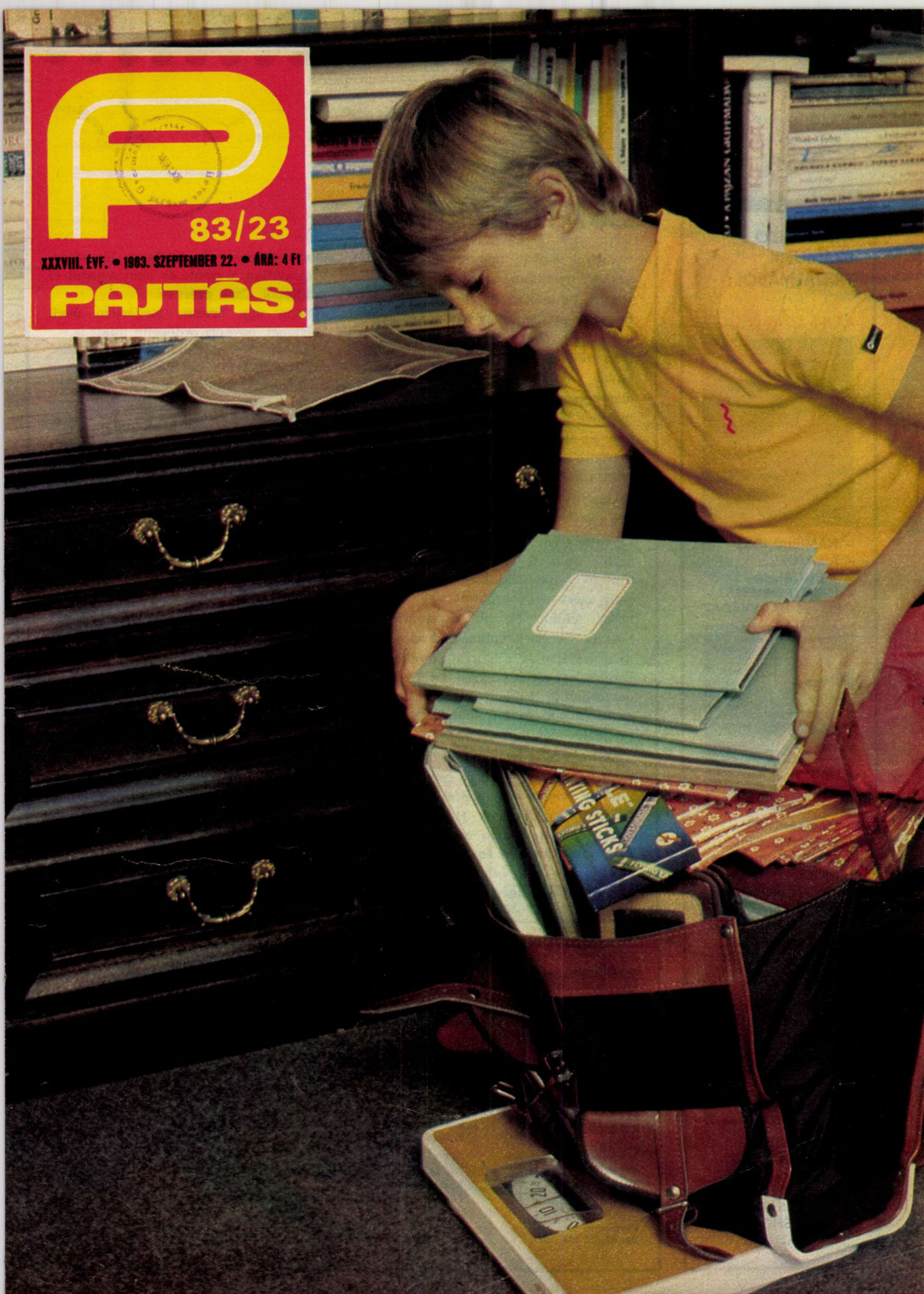

83/23
XXXVIII. ÉVF. • 1983. SZEPTEMBER 22. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

- NAMÍBIAI IDILL
- ÁLLATOK BIRODALMA
- HARC AZ ÉLETÉRT
- KIS- ÉS NAGYVADAK

- MAGAMAT KIGÚNYOLOM...
- EMBER A MASZK MÖGÖTT
- MÁSOK MOSOLYA
- POSZTEREN: GÁLVÖLGYI JÁNOS

- TÖRTÉNETEK SPORTPÁLYÁKRÓL
- A LELÁTÓ KACAG
- EMELETES RÖGBICSATA
- SPORT SHOW ÖSSZEÁLLÍTÁS

margó

CSAK AZÉRT SE!

Vegyél sapkát, mondta anyám. Nem veszek, mondtam én és indultam rend szerint, tüntetőleg, hajadonfőtt a hidegbe-esőbe-szélbe. Hogy aztán két sarokkal arrébb, táska aljáról előkapva mégis a fejembe húzzam a sapkát. Ami ugyan valóban nem volt csinos, de hidegtől-esőtől-széltől védett. Merthogy, ma már belátom: aggódásának legtöbbször jó alapja volt, magamban el is ismertem igazát, csak hát dolgozott bennem a kisördög.

Úgy hívták: csak azért is.

Vagyis: csak azért se! Afféle megszokott szembenállás volt ez minden szülői (felnőtt) oktatással szemben. A tüntető sapkanélküliség mellett ez a csak azért se! hordatott velem rövid hajat, amikor ők (ti. a felnőttek), a hosszút szerették volna, nadrágot szoknya helyett, és szoknyát, amikor köpenyre lett volna szükség. Ez a kisördög dolgozhatott bennem akkor is, amikor igent vártak, és én — csak azért se! — nemet mondtam.

Ma már mosolygok néhai ördögeimen. Meglehet, azért is, mert mára megszelídültek, vagy — naponta észreveszem —, másokba költöztek. Húzd ki magad, szólok önkéntelenül a rossz tartású diáklányra. Rám néz és ha lehet — csak azért se! — még inkább összegörnyed. Ne állj az ajtóba, mondom a veszéllyel játszó fiúnak az autóbusz lépcsőjén. Visszavillan a szeme és nem mozdul el az ajtóból. Csak azért se.

Néha úgy érzem: megértem őket. Meglehet, egykori ördögeim miatt is.

Máskor meg sajnálom, hogy kis gonoszaiktól hagyják befolyásolni magukat. Olyankor is, amikor a csak azért se! rossz tanácsadó, amikor — vagánység ide vagy oda — nem haszontalan a felnőttvilág ésszel felfogott sokéves tapasztalata. Más kárán tanul az okos, idézném a bölcselkedő mondást. Csakhogy tudom azt is: igazából az ember (még ha gyerek is) saját kárán tanul.

Csak azt nem értem, miért kell mindenért újra meg újra tandíjat fizetni? Hogy hasznunkat szolgáló tanácsok helyett — csak azért se! — miért választjuk legtöbbször azt a másikat. Meglehet, éppen azért, mert tetteink nagyságát tizenéves korban még nem tudjuk felmérni. El sem képzeljük, hogy — következő anyagunk példájánál maradva — egy rosszul hordott táska milyen visszavonhatatlan folyamatok útnak indítója lehet.

Pedig akadnak felnőttek (orvosok, pedagógusok, szülők), akik helyettünk és értünk kitapasztalták cselekedeteink helyes útját.

Időnként — csak azért is! — hallgassunk rájuk.

M. Á.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.2216 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-19583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

MI NYOMJA A VÁLLAD?

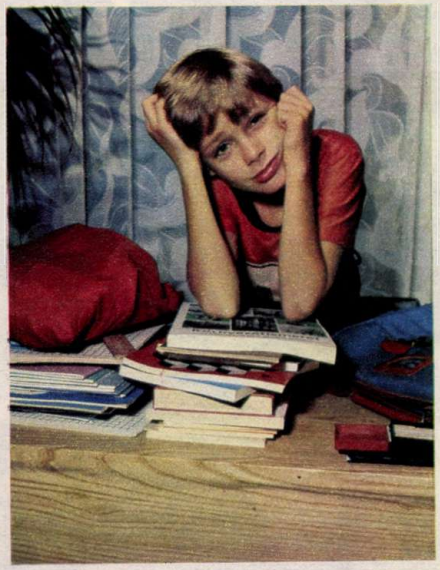

Merthogy valami nyomja, az bizonyos.

Egyikőtöknek az iskolatáska. Másikótoknak az, hogy nem hord iskolatáskát. Mi baja lehet az újságírónak — kérdezhetitek —, hogy egyik szavával a másikat üti? Nos, baja ugyan nincs, csak végigült néhány értekezletet iskolatáska ügyben. Meghallgatott néhány vitát olyan téma fölött, amin voltaképpen nincs is vita.

Mert annyi bizonyos: iskolatáska kell.

Sőt: hátitáska kell!

Tételünk bizonyításául utazgatnunk kell egy kicsit az időben . . .

FEJEN KÖNNYEBB

S ha most azt mondom: már az ókori görögök is . . ., akkor joggal veszitek tréfára a dolgot. Pedig nem akartam kevesebbet állítani, minthogy ők — az emberi test és lélek összhangjának nagy ismerői —, de már a görögöket megelőző népek is tudták (no persze, nem tudományos ismeretek, csupán saját tapasztalatuk alapján): legjobb, ha a fején cipeli a ember a terheket. Aki vidéken jár-kel, vagy figyelmes szemmel nézi az afrikai népek életéről szóló filmeket, felfedezheti: milyen könnyedén, szinte súlytalanul hordják — főképp asszonyok — fejük búbján az ugyancsak nehéznek tűnő korsókat, kosarakat.

A népi tapasztalás megerősítéséül vegyük az orvosi véleményt, miszerint az ember testrészei közül leginkább a gerincoszlop terhelhető. Mi több: igényli is a rendszeres, arányosan megoszló, fizikai erőkifejtést kívánó igénybevételt. Erre pedig éppen megfelel egy jóképű hátitáska . . .

Az ám, vitatkozhattok, nem hordott mindig, minden iskolásgyerek táskát, s kivált nem a hátán. Igy igaz, hagyom meg magamban, valamikor ugyancsak furcsa divatok jártak: anyáink, nagyanyáink idejében táska helyett megtette néhány szíjdarab is. Csakhogy akkoriban ritka ajándék volt az iskola, s a tankönyv is.

Ma minden gyerek naponta elindul az iskolába. Ma minden gyerek kilenc kilónyi holmit vesz a kezébe, vállára. Gondoltál-e már erre? Menj csak le a boltba, vegyél — nem többet! — egyetlen kilónyi krumplit, lisztet, kenyeret, cukrot, sót, kávét, tejet, gyümölcsöt, zöldséget — emeld meg. Nehéz . . .? Ez az a súly, amit naponta az iskolába hordasz.

A világ sok táján ma már nem szégyen a hátizsák. Reméljük, ez a divat is elér hozzánk

ÁTLAG KILENC KILÓ

Persze nem mindenki és nem dekára ennyit. A kilenc kilogramm az az átlag, amelyet egy szolnoki felmérés vizsgálói kiszámoltak.

— *Az igazság az* — mondja *Losonczi Tiborné*, a vizsgálat vezetője —, *hogy mi, felnőttek lepődtünk meg leginkább az eredményen. Tudtuk, hogy sok a holmi, amit a gyerekek az iskolába visznek. De amikor megmértük a kilencezer iskolatáskát, és kijött a kilenckilós átlag, akkor éreztük meg: valamit tennünk kell.*

— Mire gondoltak?

— *Többre, mint aminek megvalósítására mi vállalkozhatnánk. Nekünk, a Szolnok megyei KÖJÁL-nak — és a velünk együtt dolgozó orvosoknak, pedagógusoknak — a felmérés volt a feladatunk. A vizsgálat során kialakultak viszont az elképzeléseink: ki mit tehetne a terhek enyhítésére. A pedagógusok például szigorúbban szabhatnák meg — önmaguknak és a gyerekeknek is — a naponta kötelező tanszereket. Az iskola szekrényt adhatna az épületben az eszközök raktározásához. A szülők naponta ellenőrizhetnék: mit visz a gyerek az iskolába. A diákok csak azt vinnék, ami valóban szükséges. A tanszergyárak egyforma méretű tanszereket gyárthatnának, és ezzel lehetővé tennék a megfelelő méretű, súlyú hátitáska gyártását. Mert ez lenne a legfontosabb: mindegy mekkora a súly, háton a legegészségesebb cipelni!*

MENŐK - HÁTON

Ha elfogadjuk a megállapítást, következtethetünk is: kevés diák viseli egészségesen az iskolatáskát. Ha ugyan egyáltalán iskolába való holminak nevezhetjük napjaink táskatüneményeit. Az egyébként tetszetős, de valójában semmire se jó oldaltáskákat, szatyrokat, szütyőket, nagymama bevásárlókosarát és apa aktatáskáját. Nem okvetlenül a célszerűtlen táskák helytelen használatából eredeztetjük a fővárosi, XII. kerületi felmérés eredményét. Mindenesetre e táskáknak is részük lehet abban, hogy a gyermekgyógyászok, ortopédusok a vizsgált 3800 gyerek közül minden harmincadiknál találtak rendellenességet a gerincoszlopon.

— Ti milyen táskával jártok iskolába?

A fővárosi Radnóti Miklós utcai általános iskola két hatodikosa a nagy focicsata hevétől kipirulva, zihálva szedegeti össze a választ.

Dénes Károly: — Nekem egy aktatáskám van, még apukámé volt, tőle kaptam.

Bellák András: — Most vettünk egy új, szép, nagy fekete aktatáskát.

— Tudjátok hogy lehet a legegészségesebben viselni a táskát?

Egyszerre mondják.

— *Tudjuk, háton. Az osztályfőnökünk mindig elmondja . . .*